

ZAKON

O IZBORU NARODNIH POSLANIKA¹

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se izbor i prestanak mandata narodnih poslanika Narodne skupštine (u daljem tekstu: narodni poslanici).

Narodna skupština ima 250 narodnih poslanika koji se biraju na četiri godine.

Osnovna načela izbora za narodne poslanike

Član 2.

Građani biraju narodne poslanike na osnovu opšteg i jednakog izbornog prava.

Izbori za narodne poslanike su slobodni i neposredni, a glasanje je tajno i lično.

Izborne pravo

Član 3.

Pravo da bira narodne poslanike i biti biran za narodnog poslanika ima punoljetni državljanin Republike Srbije nad kojim nije produženo roditeljsko pravo, odnosno koji nije u potpunosti liшен poslovne sposobnosti.

Lice djelomično lišeno poslovne sposobnosti može birati narodne poslanike i biti birano za narodnog poslanika ako sud rješenjem o djelomičnom lišenju poslovne sposobnosti nije utvrdio da je lice nesposobno vršiti izborne pravo.

Sloboda glasanja

Član 4.

Birač je slobodan odlučiti hoće li glasati i kako će glasati.

Niko nema pravo sprječavati ili primoravati birača da glasa, pozivati ga na odgovornost zbog toga što je glasao ili što nije glasao i od njega tražiti da se izjasni za koga je glasao ili zašto nije glasao.

Jednako izborne pravo i proporcionalni izborni sistem

Član 5.

Birač ima samo jedan glas.

Glasa se za izbornu listu kandidata za narodne poslanike (u daljem tekstu: izborna lista).

Narodni poslanici biraju se u Republici Srbiji kao jednoj izbornoj jedinici.

Poslanički mandati raspodjeljuju se izbornim listama srazmjerno broju dobivenih glasova, a broj mandata koji pripada izbornim listama utvrđuje se primjenom sistema najvećeg količnika.

¹ „Službeni glasnik RS“, broj 14/22.

Poslanički mandati koje je osvojila izborna lista dodjeljuju se kandidatima za narodne poslanike prema njihovom redoslijedu na izbornoj listi.

Obavještavanje o izborima

Član 6.

Građani imaju pravo preko javnih medijskih servisa biti obaviješteni o izbornim programima i aktivnostima podnositelja izbornih lista, kao i o kandidatima za narodne poslanike u skladu sa propisima koji uređuju javne medijske servise i elektronske medije.

Pružatelj medijske usluge dužan je u toku izborne kampanje podnositeljima proglašenih izbornih lista i kandidatima za narodne poslanike osigurati zastupljenost bez diskriminacije, u skladu sa propisima koji uređuju javne medijske servise i elektronske medije.

Zabranjeno je 48 sati prije dana glasanja i na dan glasanja do zatvaranja biračkih mjesta u medijima i na javnim skupovima objavljivati procjene rezultata izbora, javno predstavljanje kandidata na izborima za narodne poslanike i njihovih izbornih programa i pozivanje birači da glasaju, odnosno da ne glasaju za određene izborne liste.

Pod medijem se u smislu ovog zakona podrazumijevaju dnevne i periodične novine, servis novinske agencije, radio-program i televizijski program i elektronska izdanja tih medija, kao i samostalna elektronska izdanja (uredivački oblikovane internet stranice ili internet portal), a koji su registrirani u Registru medija, u skladu sa zakonom.

II. ORGANI ZA SPROVOĐENJE IZBORA ZA NARODNE POSLANIKE

1. Zajednička pravila za organe za sprovođenje izbora

Nadležnost za sprovođenje izbora za narodne poslanike

Član 7.

Izbore za narodne poslanike (u daljem tekstu: izbori) sprovode Republička izborna komisija, lokalne izborne komisije i birački odbori.

Opšta pravila o položaju organa za sprovođenje izbora

Član 8.

Organi za sprovođenje izbora su samostalni i nezavisni i rade na osnovu zakona i propisa donijetih na osnovu zakona.

Za svoj rad organi za sprovođenje izbora odgovaraju organu koji ih je obrazovao.

Rad organa za sprovođenje izbora je javan.

Radu organa za sprovođenje izbora ne može prisustrovati kandidat za narodnog poslanika.

Uslove za rad organa za sprovođenje izbora osiguravaju Narodna skupština i opštinske, odnosno gradske uprave.

Svi državni i drugi organi i organizacije dužni su pružati pomoć organima za sprovođenje izbora i dostavljati im podatke koji su im potrebni za rad.

Član i zamjenik člana u organu za sprovođenje izbora

Član 9.

Organ za sprovođenje izbora čine predsjednik i drugi članovi organa za sprovođenje izbora i njihovi zamjenici.

Isto lice može više puta biti imenovano u organ za sprovođenje izbora.

Zamjenik člana organa za sprovođenje izbora ima ista prava i dužnosti kao i član kojeg zamjenjuje.

Zamjenik člana organa za sprovođenje izbora ima pravo glasa samo kada je odsutan član kojeg zamjenjuje.

Organ za sprovođenje izbora može ovlastiti svog člana, odnosno zamjenika člana da u ime tog organa za sprovođenje izbora obavlja pojedine radnje koje su u vezi sa organizacijom, pripremom i sprovođenjem izbora, odnosno glasanja.

Organ za sprovođenje izbora u stalnom i proširenom sastavu

Član 10.

Organ za sprovođenje izbora radi u stalnom i proširenom sastavu.

Podnositelj proglašene izborne liste ima pravo predložiti člana i zamjenika člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu.

Ako podnositelj proglašene izborne liste ne predloži člana, odnosno zamjenika člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu u roku koji je propisan zakonom, organ nastavlja raditi i punovažno odlučivati bez predstavnika tog podnositelja izborne liste.

Član, odnosno zamjenik člana organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu ima ista prava i dužnosti kao i član, odnosno zamjenik člana u stalnom sastavu.

Opšta pravila o predlaganju članova i zamjenika članova u organe za sprovođenje izbora

Član 11.

Kada ovlašteni predlagači predlažu članove i zamjenike članova u organe za sprovođenje izbora, treba da vode računa o uravnoteženoj zastupljenosti polova i potrebi da uključe osobe sa invaliditetom u sprovođenje izbornog postupka.

Prijedlog za imenovanje člana i zamjenika člana organa za sprovođenje izbora sadrži ime i prezime, jedinstveni matični broj građana (u daljem tekstu: JMBG), mjesto i adresu prebivališta, broj telefona i adresu za prijem elektronske pošte predloženog člana, odnosno zamjenika člana i označenje poslaničke grupe u Narodnoj skupštini (u daljem tekstu: poslanička grupa) ili drugog ovlaštenog predлагаča.

Odlučivanje organa za sprovođenje izbora

Član 12.

Organ za sprovođenje izbora odlučuje većinom od ukupnog broja glasova članova u stalnom, odnosno proširenom sastavu.

Uslov za članstvo u organu za sprovođenje izbora

Član 13.

Za člana i zamjenika člana organa za sprovođenje izbora može biti imenovano samo ono lice koje ima izborno pravo i nije narodni poslanik, niti kandidat za narodnog poslanika.

Prestanak funkcije u organu za sprovođenje izbora

Član 14.

Članu i zamjeniku člana organa za sprovođenje izbora funkcija prestaje po sili zakona, a organ nadležan za njegovo imenovanje po službenoj dužnosti utvrđuje prestanak njegove funkcije:

- 1) ako umre;
- 2) ako izgubi izborno pravo;
- 3) kada se proglaši izborna lista na kojoj je kandidat za narodnog poslanika;
- 4) ako podnositelj izborne liste koji ga je predložio povuče izbornu listu;
- 5) ako se poništi rješenje o proglašenju izborne liste čiji podnositelj ga je predložio;
- 6) ako je pravnosnažnom sudskom odlukom osuđen na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci;
- 7) ako izgubi radnu sposobnost;
- 8) u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Člana, odnosno zamjenika člana organa za sprovođenje izbora razrješava organ nadležan za njegovo imenovanje:

- 1) ako podnese ostavku u pismenoj formi;
- 2) ako se naknadno utvrdi da ne ispunjava poseban uslov za imenovanje;
- 3) u drugim slučajevima predviđenim ovim zakonom.

Kada odluka o raspisivanju izbora stupa na snagu, tada je Republička izborna komisija nadležna razriješiti člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije i lokalne izborne komisije u stalnom sastavu, utvrditi da mu je funkcija prestala po sili zakona, kao i na prijedlog ovlaštenog predлагаča imenovati novog člana umjesto onog koji je razriješen, odnosno kojem je funkcija prestala po sili zakona.

Odluka organa za sprovođenje izbora ne može se osporavati na osnovu toga što organ nije odlučivao u propisanom sastavu ako nije bilo blagovremeno podnijeto propisano pravno sredstvo kojim je osporen njegov sastav.

Poseban slučaj prestanka funkcije

Član 15.

Isto lice ne može biti član dvaju organa za sprovođenje izbora.

Ako je jedno lice imenovano u više organa za sprovođenje izbora, po sili zakona mu prestaje funkcija u onom organu u kojem je kasnije imenovano.

2. Republička izborna komisija

Poseban uslov za imenovanje člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije

Član 16.

Za člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije može biti imenovano samo ono lice koje ima visoko obrazovanje u oblasti pravnih nauka.

Republička izborna komisija u stalnom sastavu

Član 17.

Republičku izbornu komisiju u stalnom sastavu čine predsjednik, 16 članova, zamjenik predsjednika i 16 zamjenika članova, koje imenuje Narodna skupština.

Odluka o imenovanju stalnog sastava Republičke izborne komisije objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Mandat stalnog sastava Republičke izborne komisije prestaje kada nov saziv Narodne skupštine imenuje nov stalni sastav Republičke izborne komisije.

Nov saziv Narodne skupštine dužan je imenovati nov stalni sastav Republičke izborne komisije u roku od šest mjeseci od dana konstituiranja Narodne skupštine.

Ovlašteni predlagač za imenovanje člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije u stalnom sastavu

Član 18.

Članovi i zamjenici članova Republičke izborne komisije u stalnom sastavu imenuju se na prijedlog poslaničkih grupa srazmjerno njihovoј zastupljenosti u ukupnom broju narodnih poslanika koji pripadaju poslaničkim grupama.

Nijedna poslanička grupa ne može predložiti više od polovine članova Republičke izborne komisije u stalnom sastavu.

Poslanička grupa koja ima više od polovine od ukupnog broja narodnih poslanika predlaže predsjednika, zamjenika predsjednika, sedam članova i sedam zamjenika članova Republičke izborne komisije u stalnom sastavu, dok preostale članove i zamjenike članova u Republičkoj izbirnoj komisiji u stalnom sastavu predlažu ostale poslaničke grupe srazmjerno njihovoј zastupljenosti u ukupnom broju narodnih poslanika koji pripadaju poslaničkim grupama.

Poslaničkom grupom u smislu predlaganja članova i zamjenika članova Republičke izborne komisije u stalnom sastavu smatra se i narodni poslanik pojedinac ili grupa narodnih poslanika koja broji manje od onog broja narodnih poslanika koji je potreban za obrazovanje poslaničke grupe:

- 1) ako su svi ti narodni poslanici izabrani sa iste izborne liste;
- 2) ako izborna lista na kojoj su izabrani nije osvojila onoliko mandata koliko je potrebno za obrazovanje poslaničke grupe;
- 3) ako niko od njih nije pristupio nekoj poslaničkoj grupi;
- 4) ako su svi ti narodni poslanici potpisali prijedlog za imenovanje člana, odnosno zamjenika člana Republičke izborne komisije u stalnom sastavu.

Zastupljenost polova u Republičkoj izbirnoj komisiji u stalnom sastavu

Član 19.

Poslanička grupa kojoj pripada pravo predlaganja dva lica u stalni sastav Republičke izborne komisije dužna je predložiti po jednog pripadnika oba pola.

Poslanička grupa kojoj pripada pravo predlaganja tri lica u stalni sastav Republičke izborne komisije dužna je predložiti dva pripadnika jednog pola i jednog pripadnika drugog pola.

Poslanička grupa kojoj pripada pravo predlaganja četiri lica u stalni sastav Republičke izborne komisije dužna je predložiti po dva pripadnika oba pola.

Poslanička grupa kojoj pripada pravo predlaganja pet lica u stalni sastav Republičke izborne komisije dužna je predložiti tri pripadnika jednog pola i dva pripadnika drugog pola.

Prijedlog poslaničke grupe kojoj pripada pravo predlaganja više od pet lica u stalni sastav Republičke izborne komisije mora sadržavati najmanje 40% pripadnika manje zastupljenog pola među predloženim licima.

**Žalba protiv odluke o imenovanju člana i zamjenika člana
Republičke izborne komisije u stalnom sastavu**

Član 20.

Protiv odluke o imenovanju člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije u stalnom sastavu svaki podnositelj proglašene izborne liste koja je osvojila mandate u postojećem sazivu Narodne skupštine i svaki birač mogu podnijeti žalbu Upravnom sudu preko Narodne skupštine u roku od sedam dana od dana njenog objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Narodna skupština dužna je u roku od 24 sata od prijema žalbe dostaviti Upravnom sudu žalbu i sve spise tog predmeta.

Upravni sud donosi odluku po žalbi u roku od sedam dana od prijema žalbe sa spisima.

Odluka donijeta u postupku po žalbi je pravnosnažna i protiv nje se ne mogu podnijeti vanredna pravna sredstva predviđena zakonom kojim se uređuje upravni spor.

**Učesnici u radu Republičke izborne komisije bez prava
odlučivanja**

Član 21.

Učesnici u radu Republičke izborne komisije bez prava odlučivanja su sekretar Republičke izborne komisije, zamjenik sekretara Republičke izborne komisije i dva učesnika zadužena za poslove statistike.

Sekretara i zamjenika sekretara Republičke izborne komisije imenuje Narodna skupština na prijedlog predsjednika Narodne skupštine iz reda zaposlenih u Službi Narodne skupštine.

Učesnike zadužene za poslove statistike imenuje Narodna skupština na prijedlog republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Za učesnika u radu Republičke izborne komisije bez prava odlučivanja može biti imenovano samo ono lice koje ima izborno pravo i nije narodni poslanik, niti kandidat za narodnog poslanika.

Za sekretara i zamjenika sekretara Republičke izborne komisije može biti imenovano samo ono lice koje ima visoko obrazovanje u oblasti pravnih nauka.

Odredbe ovog zakona kojima se uređuje prestanak funkcije u organu za sprovođenje izbora primjenjuju se i na učesnike u radu Republičke izborne komisije bez prava odlučivanja.

Republička izborna komisija u proširenom sastavu

Član 22.

Člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije u proširenom sastavu imenuje Republička izborna komisija na prijedlog podnositelja proglašene izborne liste koji mora biti dostavljen najkasnije sedam dana prije dana glasanja.

Republička izborna komisija dužna je donijeti rješenje o prijedlogu za imenovanje člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije u proširenom sastavu u roku od 24 sata od prijema prijedloga.

Rješenje o imenovanju člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije u proširenom sastavu primjenjuje se od narednog dana od dana kada je donijeto.

Član, odnosno zamjenik člana Republičke izborne komisije u proširenom sastavu koji je razriješen, odnosno kojem je funkcija prestala po sili zakona može se promijeniti na zahtjev podnositelja proglašene izborne liste na čiji prijedlog je imenovan samo dok Republička izborna komisija radi u proširenom sastavu.

Republička izborna komisija radi u proširenom sastavu dok ukupan izvještaj o rezultatima izbora ne postane konačan.

Prigovor protiv rješenja o prijedlogu za imenovanje člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije u proširenom sastavu

Član 23.

Protiv rješenja kojim je odbijen ili odbačen prijedlog za imenovanje člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije u proširenom sastavu podnositelj prijedloga može podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji Republičke izborne komisije (u daljem tekstu: veb-prezentacija).

Protiv rješenja o imenovanju člana i zamjenika člana Republičke izborne komisije u proširenom sastavu podnositelj proglašene izborne liste, registrirana politička stranka i birač mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Nadležnost Republičke izborne komisije

Član 24.

Republička izborna komisija:

- 1) stara se o zakonitom sprovođenju izbora;
- 2) propisuje uputstva za sprovođenje izbornih radnji;
- 3) objavljuje rokovnik za vršenje izbornih radnji;
- 4) propisuje obrasce za sprovođenje izbornih radnji;
- 5) prati primjenu i daje mišljenja u vezi s primjenom ovog zakona;
- 6) imenuje, razrješava i konstatira prestanak funkcije člana i zamjenika člana organa za sprovođenje izbora, u skladu sa ovim zakonom;

- 7) propisuje jedinstvene standarde za izborni materijal;
- 8) osigurava izborni materijal za sprovođenje izbora;
- 9) propisuje način primopredaje izbornog materijala prije i poslije glasanja;
- 10) određuje biračka mjesta, u skladu sa ovim zakonom;
- 11) odlučuje o podnijetoj izbornoj listi;
- 12) sastavlja i objavljuje priručnik za praktičnu primjenu pravila koja uređuju kako birački odbori sprovode glasanje i utvrđuju rezultate glasanja na biračkom mjestu;
- 13) propisuje način praćenja izlaznosti birača na glasanje;
- 14) propisuje programe obuka i sprovodi obuke članova i zamjenika članova lokalnih izbornih komisija i biračkih odbora;
- 15) informira i educira birače o načinu ostvarivanja izbornog prava, kao i druge učesnike u izbornom postupku;
- 16) odlučuje o prigovorima, u skladu sa ovim zakonom;
- 17) bliže propisuje način podnošenja prigovora i postupanje po prigovorima u Republičkoj izbornoj komisiji;
- 18) utvrđuje rezultate izbora, donosi i objavljuje ukupan izvještaj o rezultatima izbora;
- 19) usklađuje i nadzire rad organa za sprovođenje izbora;
- 20) propisuje kodeks ponašanja članova i zamjenika članova organa za sprovođenje izbora;
- 21) podnosi Narodnoj skupštini izvještaj o provedenim izborima;
- 22) obavlja i druge poslove predviđene ovim zakonom.

U vršenju nadzora nad radom lokalnih izbornih komisija Republička izborna komisija je ovlaštena po službenoj dužnosti poništiti odluku lokalne izborne komisije donijetu suprotno odredbama ovog zakona.

Obrasce koji su potrebni za podnošenje izborne liste Republička izborna komisija propisuje u roku od tri dana od dana kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu.

Republička izborna komisija donosi svoj poslovnik.

Uputstvo za sprovođenje izbornih radnji i Poslovnik Republičke izborne komisije objavljaju se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Objavljivanje odluka Republičke izborne komisije

Član 25.

Odluke Republičke izborne komisije objavljaju se na veb-prezentaciji bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od završetka sjednice na kojoj su odluke donijete.

Na veb-prezentaciji mora biti naznačen datum i vrijeme objavljivanja odluke.

Odluke Republičke izborne komisije objavljaju se u „Službenom glasniku Republike Srbije“ kada je to predviđeno zakonom.

Kada doneše i objavi odluku po zahtjevu, Republička izborna komisija je dužna podnositelja zahtjeva telefonom ili elektronskom poštom obavijestiti o tome da je odluka po njegovom zahtjevu donijeta i objavljena na veb-prezentaciji.

Ako je donijeta odluka Republičke izborne komisije po zahtjevu, podnositelj zahtjeva može tražiti da mu se pismeni otpravak te odluke uruči u sjedištu Republičke izborne komisije ili pošalje poštom.

Vrijeme kada je podnositelj zahtjeva obavješten telefonom ili elektronskom poštom da je donijeta i objavljena odluka po njegovom zahtjevu, odnosno vrijeme kada mu je uručen pismeni otpravak odluke u sjedištu Republičke izborne komisije ili poslat poštom ne utiče na računanje roka u kojem može donijeti pravna sredstva protiv te odluke.

Javnost rada Republičke izborne komisije

Član 26.

Rad Republičke izborne komisije je javan.

Javnost rada Republičke izborne komisije osigurava se tako što Republička izborna komisija na veb-prezentaciji prenosi svoje sjednice i konferencije za medije i objavljuje zapisnike sa svojih sjednica, osigurava za sredstva javnog obavještavanja audio i video signal koji im omogućava da prenose njene sjednice, omogućava zainteresiranim domaćim, stranim i međunarodnim organizacijama i udruženjima (posmatrači) da prate njen rad i na drugi način u skladu sa zakonom i Poslovnikom Republičke izborne komisije.

3. Lokalna izborna komisija

Lokalna izborna komisija u stalnom sastavu

Član 27.

Lokalne izborne komisije su opštinske izborne komisije, gradske izborne komisije i izborne komisije gradskih opština Grada Beograda.

Lokalna izborna komisija u stalnom sastavu imenuje se u skladu sa zakonom kojim se uređuju lokalni izbori.

Ako se nakon raspisivanja izbora promjene odborničke grupe, skupština grada, opštine, odnosno gradske opštine ne može imenovati novu lokalnu izbornu komisiju prije okončanja izbora.

Poseban slučaj obrazovanja lokalne izborne komisije u stalnom sastavu

Član 28.

Ako na dan kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu u skupštini grada, odnosno opštine ne postoji lokalna izborna komisija, Republička izborna komisija u roku od sedam dana od dana kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu rješenjem obrazuje lokalnu izbornu komisiju u stalnom sastavu kao organ za sprovođenje izbora za teritoriju tog grada, odnosno opštine.

Lokalna izborna komisija u stalnom sastavu koju obrazuje Republička izborna komisija ima predsjednika, šest članova i njihove zamjenike, koji se imenuju na prijedlog poslaničkih grupa srazmjerno njihovoј zastupljenosti u Narodnoj skupštini na dan kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu.

Poslanička grupa koja ima više od polovine od ukupnog broja narodnih poslanika predlaže predsjednika, zamjenika predsjednika, dva člana i dva zamjenika člana lokalne izborno komisije u stalnom sastavu koju obrazuje Republička izborna komisija, dok preostale članove i zamjenike članova u lokalnoj izbornoj komisiji u stalnom sastavu predlažu ostale poslaničke grupe srazmjerno njihovoј zastupljenosti u ukupnom broju narodnih poslanika koji pripadaju poslaničkim grupama.

Republička izborna komisija može lokalnoj izbornoj komisiji u stalnom sastavu koju obrazuje svojim rješenjem povjeriti nadležnost za više jedinica lokalne samouprave u kojima ne postoje lokalne izborne komisije.

Za predsjednika i zamjenika predsjednika izborne komisije može biti imenovano samo ono lice koje ima visoko obrazovanje u oblasti pravnih nauka.

Kada obrazuje lokalnu izbornu komisiju u stalnom sastavu, Republička izborna komisija na prijedlog načelnika upravnog okruga imenuje sekretara i zamjenika sekretara lokalne izborne komisije u stalnom sastavu, koji učestvuju u njenom radu bez prava odlučivanja.

Za sekretara i zamjenika sekretara lokalne izborne komisije može biti imenovano samo ono lice koje ima visoko obrazovanje u oblasti pravnih nauka.

Predlaganje člana i zamjenika člana lokalne izborne komisije u stalnom sastavu

Član 29.

Poslaničkom grupom u smislu predlaganja člana i zamjenika člana lokalne izborne komisije u stalnom sastavu koju obrazuje Republička izborna komisija smatra se i narodni poslanik pojedinac ili grupa narodnih poslanika koja broji manje od onog broja narodnih poslanika koji je potreban za obrazovanje poslaničke grupe:

- 1) ako su svi ti narodni poslanici izabrani sa iste izborne liste;
- 2) ako izborna lista na kojoj su izabrani nije osvojila onoliko mandata koliko je potrebno za obrazovanje poslaničke grupe;
- 3) ako niko od njih nije pristupio nekoj poslaničkoj grupi;
- 4) ako su svi ti narodni poslanici potpisali prijedlog za imenovanje člana, odnosno zamjenika člana lokalne izborne komisije u stalnom sastavu.

U svrhu obrazovanja lokalne izborne komisije u stalnom sastavu Republička izborna komisija blagovremeno propisuje i objavljuje na veb-prezentaciji raspored mjesta po kojem poslaničke grupe predlažu članove i zamjenike članova te lokalne izborne komisije.

Ako poslanička grupa ne dostavi blagovremeno prijedlog za imenovanje člana, odnosno zamjenika člana lokalne izborne komisije u stalnom sastavu, Republička izborna komisija u lokalnu izbornu komisiju u stalnom sastavu imenuje lice koje predloži načelnik upravnog okruga.

Kada predlaže kandidata za člana, zamjenika člana, sekretara i zamjenika sekretara lokalne izborne komisije, ovlašteni predlačač, po mogućnosti, daje prednost licu koje je prošlo obuku za rad u lokalnoj izbornoj komisiji i ima iskustvo u sprovodenju izbora.

Lokalna izborna komisija u proširenom sastavu

Član 30.

Člana i zamjenika člana lokalne izborne komisije u proširenom sastavu imenuje lokalna izborna komisija na prijedlog podnositelja proglašene izborne liste, koji mora biti dostavljen najkasnije sedam dana prije dana glasanja.

Lokalna izborna komisija dužna je donijeti rješenje o prijedlogu za imenovanje člana i zamjenika člana lokalne izborne komisije u proširenom sastavu u roku od 24 sata od prijema prijedloga.

Rješenje o imenovanju člana i zamjenika člana lokalne izborne komisije u proširenom sastavu primjenjuje se od narednog dana od dana kada je donijeto.

Član odnosno zamjenik člana lokalne izborne komisije u proširenom sastavu koji je razriješen, odnosno kojem je funkcija prestala po sili zakona može se promijeniti na zahtjev podnositelja proglašene izborne liste na čiji prijedlog je imenovan samo dok lokalna izborna komisija radi u proširenom sastavu.

Lokalna izborna komisija radi u proširenom sastavu dok zbirni izvještaj o rezultatima glasanja ne postane konačan.

Prigovor protiv rješenja o prijedlogu za imenovanje člana i zamjenika člana lokalne izborne komisije u proširenom sastavu

Član 31.

Protiv rješenja kojim je odbijen ili odbačen prijedlog za imenovanje člana i zamjenika člana lokalne izborne komisije u proširenom sastavu podnositelj prijedloga može podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Protiv rješenja o imenovanju člana, odnosno zamjenika člana lokalne izborne komisije u proširenom sastavu podnositelj proglašene izborne liste i birač mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Nadležnost lokalne izborne komisije

Član 32.

Lokalna izborna komisija:

- 1) organizira tehničku pripremu za izbore;
- 2) imenuje, razrješava i konstatira prestanak funkcije članova i zamjenika članova organa za sprovođenje izbora, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) određuje biračka mjesta, u skladu sa ovim zakonom;
- 4) odlučuje o zahtjevima za poništavanje glasanja na biračkom mjestu zbog nepravilnosti tokom sprovođenja glasanja;
- 5) prima izborni materijal od Republičke izborne komisije i predaje ga biračkim odborima;
- 6) preuzima izborni materijal od biračkih odbora po završetku glasanja;
- 7) pruža podršku biračkim odborima prilikom sprovođenja glasanja;
- 8) obavještava Republičku izbornu komisiju o toku glasanja;
- 9) donosi zbirni izvještaj o rezultatima glasanja sa biračkih mesta koja se nalaze na njenoj teritoriji;
- 10) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i aktima Republičke izborne komisije.

Objavljivanje i dostavljanje odluka lokalne izborne komisije

Član 33.

Odluke lokalne izborne komisije objavljaju se na veb-prezentaciji bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od završetka sjednice na kojoj su odluke donijete, na način koji propisuje Republička izborna komisija.

Svaku odluku koju donosi u vezi sa sprovođenjem izbora lokalna izborna komisija dužna je bez odlaganja dostaviti Republičkoj izbornoj komisiji u pismenom obliku i elektronskim putem na način koji propisuje Republička izborna komisija.

Kada donese i objavi odluku po zahtjevu, lokalna izborna komisija je dužna podnositelja zahtjeva telefonom ili elektronskom poštom obavijestiti da je odluka po njegovom zahtjevu donijeta i objavljena na veb-prezentaciji.

Ako je odluka lokalne izborne komisije donijeta po zahtjevu, podnositelj zahtjeva može tražiti da mu se pismeni otpravak te odluke uручи u sjedištu lokalne izborne komisije ili pošalje poštom.

Vrijeme kada je podnositelj zahtjeva obavješten telefonom ili elektronskom poštom da je donijeta i objavljena odluka po njegovom zahtjevu, odnosno vrijeme kada mu je uručen pismeni otpravak odluke u sjedištu lokalne izborne komisije ili poslat poštom ne utiče na računanje roka u kojem može podnijeti pravna sredstva protiv te odluke.

4. Birački odbor

Imenovanje i trajanje funkcije člana i zamjenika člana biračkog odbora

Član 34.

Članovi i zamjenici članova biračkog odbora moraju biti imenovani najkasnije deset dana prije dana glasanja.

Prijedlog za imenovanje člana i zamjenika člana biračkih odbora može se podnijeti najkasnije 15 dana prije dana glasanja.

Funkcija člana i zamjenika člana biračkog odbora počinje od dana objavljivanja rješenja o njihovom imenovanju, a prestaje kada se pred izborni materijal poslije glasanja i izvrši kontrola zapisnika o radu biračkog odbora, kao i u drugim slučajevima koji su predviđeni zakonom.

Birački odbor u stalnom sastavu

Član 35.

Birački odbor u stalnom sastavu čine predsjednik, dva člana, zamjenik predsjednika i dva zamjenika člana koje imenuje lokalna izborna komisija na prijedlog poslaničkih grupa.

Postupak predlaganja člana i zamjenika člana biračkog odbora u stalnom sastavu bliže uređuje Republička izborna komisija.

Kada predlaže kandidata za predsjednika i zamjenika predsjednika biračkog odbora, poslanička grupa, po mogućnosti, daje prednost licu koje je prošlo obuku za rad u biračkom odboru i ima iskustvo u sprovođenju izbora.

Mjerila za imenovanje biračkog odbora u stalnom sastavu

Član 36.

Broj predsjednika, zamjenika predsjednika, članova i zamjenika članova svih biračkih odbora u stalnom sastavu na teritoriji određene lokalne izborne komisije koji pripada poslaničkoj grupi mora biti razmjeran njenoj zastupljenosti u Narodnoj skupštini na dan kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu.

Poslanička grupa koja na dan kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu ima više od polovine od ukupnog broja narodnih poslanika predlaže u jednoj polovini biračkih odbora predsjednika i dva zamjenika člana, a u drugoj polovini biračkih odbora predlaže zamjenika predsjednika, jednog člana i zamjenika drugog člana, dok se preostala mjesta u biračkim odborima raspodjeljuju ostalim poslaničkim grupama srazmjerno njihovoj zastupljenosti u Narodnoj skupštini na dan kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu.

Nijedna poslanička grupa ne može na jednom biračkom mjestu predložiti i predsjednika i zamjenika predsjednika biračkog odbora.

Na osnovu zakonom propisanih mjerila, Republička izborna komisija za teritoriju svake lokalne izborne komisije blagovremeno propisuje i objavljuje na veb-prezentaciji raspored mjesta po kojem poslaničke grupe predlažu članove i zamjenike članova biračkih odbora u stalnom sastavu.

Poslaničkom grupom u smislu predlaganja člana biračkih odbora u stalnom sastavu smatra se narodni poslanik pojedinac ili grupa narodnih poslanika koja broji manje od onog broja narodnih poslanika koji je potreban za obrazovanje poslaničke grupe:

- 1) ako su svi ti narodni poslanici izabrani sa iste izborne liste;
- 2) ako izborna lista na kojoj su izabrani nije osvojila onoliko mandata koliko je potrebno za obrazovanje poslaničke grupe;
- 3) ako niko od njih nije pristupio nekoj poslaničkoj grupi;
- 4) ako su svi ti narodni poslanici potpisali prijedlog za imenovanje člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora u stalnom sastavu.

Prijedlog za imenovanje člana i zamjenika člana biračkog odbora u stalnom sastavu

Član 37.

Prijedlog za imenovanje člana i zamjenika člana biračkog odbora u stalnom sastavu poslanička grupa dostavlja lokalnim izbornim komisijama na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija.

Ako poslanička grupa ne dostavi blagovremeno prijedlog za imenovanje člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora u stalnom sastavu, lokalna izborna komisija u birački odbor u stalnom sastavu imenuje lice koje predloži načelnik opštinske, odnosno gradske uprave.

Kada predlaže člana, odnosno zamjenika člana u birački odbor u stalnom sastavu, načelnik opštinske, odnosno gradske uprave, po mogućnosti, daje prednost licu koje je prošlo obuku za rad u biračkom odboru i ima iskustvo u sprovođenju izbora.

Birački odbori u stalnom sastavu u inozemstvu i u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija

Član 38.

Člana i zamjenika člana biračkog odbora u stalnom sastavu u inozemstvu imenuje Republička izborna komisija na prijedlog ministarstva nadležnog za vanjske poslove, po mogućnosti, iz reda birača koji imaju boravište u inozemstvu, a predsjednik biračkog odbora imenuje se iz reda zaposlenih u diplomatsko-konzularnom predstavništvu Republike Srbije u inozemstvu (u daljem tekstu: diplomatsko-konzularno predstavništvo).

Člana i zamjenika člana biračkog odbora u stalnom sastavu u zavodu za izvršenje krivičnih sankcija imenuje Republička izborna komisija na prijedlog ministarstva koje je nadležno za pravosuđe, a nijedan među njima ne može biti lice koje radi u tom ministarstvu ili koje glasa u zavodu.

Birački odbor u proširenom sastavu

Član 39.

Člana i zamjenika člana biračkog odbora u proširenom sastavu imenuje lokalna izborna komisija na prijedlog podnositelja proglašene izborne liste.

Člana i zamjenika člana biračkog odbora u proširenom sastavu u inozemstvu i u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija imenuje Republička izborna komisija na prijedlog podnositelja proglašene izborne liste.

Prijedlog za imenovanje člana i zamjenika člana biračkog odbora u proširenom sastavu podnositelj proglašene izborne liste dostavlja na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija.

Postupak predlaganja člana i zamjenika člana biračkog odbora u proširenom sastavu bliže uređuje Republička izborna komisija.

Prigovor protiv rješenja o imenovanju člana i zamjenika člana biračkog odbora

Član 40.

Protiv rješenja kojim je odbijen ili odbačen prijedlog za imenovanje člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora podnositelj prijedloga može podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Protiv rješenja o imenovanju člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora u stalnom sastavu podnositelj proglašene izborne liste, poslanička grupa i birač mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Protiv rješenja o imenovanju člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora u proširenom sastavu podnositelj proglašene izborne liste i birač mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Promjena člana biračkog odbora

Član 41.

Član, odnosno zamjenik člana biračkog odbora u stalnom sastavu može se promijeniti na zahtjev ovlaštenog predлагаča najkasnije tri dana prije dana glasanja.

Izuzetno, predsjednik i zamjenik predsjednika biračkog odbora mogu se promijeniti najkasnije do otvaranja biračkog mjeseta radi glasanja ako umru, razbole se ili izgube izborno pravo.

Rješenje o promjeni člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora donosi komisija koja ga je imenovala u birački odbor, odnosno član komisije koga ona za to ovlasti.

III. IZBORNI MATERIJAL

Opšta pravila

Član 42.

Za sprovođenje izbora koristi se izborni materijal izrađen u skladu sa ovim zakonom i uputstvom Republičke izborne komisije.

Republička izborna komisija osigurava glasački listić, kontrolni list za provjeru ispravnosti glasačke kutije (u daljem tekstu: kontrolni list), izvod iz biračkog spiska, zbirnu izbornu listu kandidata za narodne poslanike (u daljem tekstu: zbirna izborna

lista), obrazac zapisnika o radu biračkog odbora, glasačku kutiju, paravan za osiguranje tajnosti glasanja (u daljem tekstu: paravan), sprej za obilježavanje prsta birača, UV-lampu i ostali materijal potreban za sprovođenje glasanja.

Odluku kojom utvrđuje boju glasačkog listića i boju kontrolnog lista Republička izborna komisija objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Glasački listić i kontrolni list ne mogu biti iste boje.

Glasački listići i ostali izborni materijal štampaju se u štampariji Javnog poduzeća „Službeni glasnik“ (u daljem tekstu: štamparija).

Glasački listić

Član 43.

Glasački listić sadrži:

- 1) naziv izbora i datum glasanja;
- 2) redni broj koji se stavlja ispred naziva izborne liste;
- 3) nazive izbornih lista prema redoslijedu utvrđenom na zbirnoj izbornoj listi sa imenom i prezimenom prvog kandidata sa izborne liste;
- 4) napomenu da se glasa samo za jednu izbornu listu i to tako što se zaokruži redni broj ispred naziva te liste;
- 5) napomenu da je glasanje tajno, da se obavlja iza paravana za glasanje i da nakon što popuni glasački listić, birač treba da ga presavije tako da se ne vidi kako je popunjen i da ga tako presavijenog ubaci u glasačku kutiju;
- 6) otisak pečata Republičke izborne komisije.

Upotreba jezika i pisama

Član 44.

Tekst glasačkog listića štampa se na srpskom jeziku, čiriličkim pismom.

Za opštine, odnosno gradove u kojima je na dan raspisivanja izbora u službenoj upotrebi jezik nacionalne manjine, tekst glasačkog listića štampa se na srpskom jeziku, čiriličkim pismom, a ispod tog teksta štampa se tekst na jeziku i pismu nacionalne manjine istim oblikom i veličinom slova.

Ako je u opštini, odnosno gradu na dan raspisivanja izbora u službenoj upotrebi više jezika nacionalnih manjina, tekst na jezicima nacionalnih manjina ispisuje se poslije teksta na srpskom jeziku po azbučnom redu naziva jezika nacionalne manjine.

Broj glasačkih listića

Član 45.

Broj glasačkih listića koji se štampaju mora biti jednak ukupnom broju birača koji su upisani u birački spisak.

Republička izborna komisija odlukom koja se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije“ utvrđuje broj glasačkih listića koji se štampa.

Štampanje glasačkih listića

Član 46.

Glasački listići se štampaju na papiru zaštićenom vodenim žigom.

Republička izborna komisija odlukom utvrđuje oblik i izgled glasačkog listića, a sastavni dio te odluke je i uzorak glasačkog listića.

Na osnovu ovjerenog uzorka glasačkog listića štamparija vrši pripremu za štampanje glasačkih listića.

Prvi primjeri glasačkih listića se na licu mjesta uništavaju sve dok se ne odštampa glasački listić koji ispunjava potrebne grafičke standarde.

Prvi odštampani glasački listić koji ispunjava potrebne grafičke standarde uspoređuje sa ovjerenim uzorkom glasačkog listića predsjednik Republičke izborne komisije ili lice koje on za to ovlasti.

Pošto utvrdi da je odštampani primjerak glasačkog listića podudaran sa ovjerenim uzorkom, predsjednik Republičke izborne komisije ili lice koje on za to ovlasti svojim potpisom odobrava da se štampa glasački listić u utvrđenom broju primjeraka.

Uništavanje glasačkih listića koji su tehnički višak i materijala za pripremanje štampanja glasačkih listića

Član 47.

Odmah pošto se završi štampanje, u prisustvu najmanje tri ovlaštena člana, odnosno zamjenika člana Republičke izborne komisije koji su imenovani na prijedlog različitih ovlaštenih predлагаča uništavaju se svi glasački listići koji su tehnički višak, kao i sav materijal koji je služio za pripremu štampanja glasačkih listića, o čemu se sačinjava zapisnik.

Kada se određuju članovi, odnosno zamjenici članova Republičke izborne komisije koji prisustvuju uništavanju glasačkih listića koji su tehnički višak i materijala koji je služio za pripremu štampanja glasačkih listića, najmanje jedan član, odnosno zamjenik člana Republičke izborne komisije mora biti predstavnik opozicione izborne liste (izborna lista čiji podnositelj nije parlamentarna stranka, odnosno izborna lista čiji podnositelj nije dio parlamentarne većine na dan kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu).

Nadzor nad štampanjem i primopredajom glasačkih listića

Član 48.

Republička izborna komisija kontrolira štampanje glasačkih listića.

Predstavnici podnositelja izbornih lista i predstavnici domaćih i stranih posmatrača imaju pravo prisustvovati štampanju, brojanju i pakovanju glasačkih listića i njihovom dostavljanju Republičkoj izbornoj komisiji, lokalnim izbornim komisijama i biračkim odborima prije i poslije glasanja.

Republička izborna komisija dužna je blagovremeno obavijestiti podnositelje izbornih lista i domaće i strane posmatrače o tome gdje i kada počinje štampanje glasačkih listića, gdje i kada se glasački listići predaju lokalnim izbornim komisijama, kao i o tome gdje i kada se glasački listići predaju biračkim odborima.

Uskraćivanje prava na nadzor nad štampanjem i primopredajom glasačkih listića

Član 49.

Predstavnik Republičke izborne komisije koji je ovlašten kontrolirati štampanje glasačkih listića može predstavniku proglašene izborne liste i predstavniku domaćeg ili stranog posmatrača uskratiti pravo da nadzire štampanje glasačkih listića ako ometa štampanje i pakovanje glasačkih listića ili ako se ne pridržava propisanih mjera zaštite u štampariji, o čemu se sačinjava službena bilješka koja se odmah dostavlja Republičkoj izbornoj komisiji.

Predstavnik Republičke izborne komisije, lokalne izborne komisije i biračkog odbora koji su ovlašteni za vršenje poslova primopredaje glasačkih listića prije i poslije glasanja mogu predstavniku proglašene izborne liste i predstavniku domaćeg ili stranog posmatrača uskratiti pravo posmatrati primopredaju glasačkih listića ako ometa primopredaju glasačkih listića, o čemu se sačinjava službena bilješka koja se odmah dostavlja Republičkoj izbirnoj komisiji.

Protiv odluke da se predstavniku proglašene izborne liste i predstavniku posmatrača uskrati pravo na nadzor nad štampanjem glasačkih listića, odnosno pravo na posmatranje primopredaje glasačkih listića, posmatrač, odnosno podnositelj proglašene izborne liste čijem predstavniku je uskraćeno pravo na nadzor ili na posmatranje može podnijeti prigovor Republičkoj izbirnoj komisiji u roku od 48 sati od kada je predstavniku uskraćeno pravo na nadzor, odnosno na posmatranje.

Glasačka kutija

Član 50.

Za glasanje na izborima koristi se providna glasačka kutija sa pokretnim poklopcom koji ima otvor za ubacivanje glasačkih listića.

Republička izbirna komisija bliže propisuje oblik i dimenzije glasačke kutije.

Sprej za obilježavanje prsta birača

Član 51.

Kao znak da je birač glasao obilježava se prst birača sprejom od specijalnog nerastvorljivog UV-mastila, vidljivog pod svjetlošću UV-lampe.

Paravan

Član 52.

Republička izbirna komisija propisuje oblik i dimenzije paravana i način na koji se oni postavljaju na biračkom mjestu.

Čuvanje izbornog materijala nakon završetka izbora

Član 53.

Glasački listići, kontrolni listovi i izvodi iz biračkog spiska čuvaju se godinu dana od dana objavljivanja ukupnog izvještaja o rezultatima izbora.

Ostali izborni materijal i dokumentacija u vezi sa sprovođenjem izbora čuva se u skladu sa propisima kojima se uređuje čuvanje arhivske građe i dokumentarnog materijala.

Pravo na uvid u izborni materijal nakon završetka glasanja

Član 54.

Predstavnik podnositelja proglašene izborne liste i kandidat za narodnog poslanika imaju pravo u roku od pet dana od dana glasanja izvršiti uvid u izborni materijal u službenim prostorijama lokalne izbirne komisije, uključujući izvode iz biračkog spiska, zapisnike o radu biračkih odbora i glasačke listiće.

Uvid u izborni materijal sa biračkih mjesta u inozemstvu vrši se u službenim prostorijama Republičke izbirne komisije.

Kada se vrši uvid u izborni materijal, zabranjeno je da se snimaju, fotografiraju i bilježe podaci o biračima iz izvoda iz biračkog spiska, kao i da se kopiraju izvodi iz biračkog spiska.

Republička izbirna komisija bliže propisuje način ostvarivanja prava na uvid u izborni materijal.

Pravila koja se odnose na ostvarivanje prava na uvid predstavnika podnositelja proglašene izborne liste i kandidata za narodnog poslanika primjenjuju se i na zahtjeve za uvid u izborni materijal po osnovu drugih zakona, kao i na zahtjeve za uvid u izborni materijal u skladu sa odredbama ovog zakona koje uređuju kontrolu zapisnika o radu biračkog odbora koju vrše članovi Republičke izborne komisije i lokalne izborne komisije i kontrolu zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku.

Informacija o evidentiranju u izvodu iz biračkog spiska

Član 55.

Birač ima pravo zatražiti od lokalne izborne komisije informaciju o tome da li je u izvodu iz biračkog spiska evidentirano da je glasao na izborima.

Republička izborna komisija nadležna je za davanje informacije o tome da li je evidentirano u izvodu iz biračkog spiska da je birač glasao na biračkom mjestu u inozemstvu.

Republička izborna komisija propisuje način ostvarivanja prava na informaciju o tome da li je evidentirano da je neki birač glasao.

IV. BIRAČKA MJESTA

Nadležnost za određivanje biračkih mjesta

Član 56.

Lokalna izborna komisija određuje biračka mjesta na osnovu prijedloga opštinskih, odnosno gradskih uprava najkasnije deset dana od dana kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu.

Republička izborna komisija određuje biračka mjesta u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija na prijedlog ministarstva nadležnog za pravosuđe i biračka mjesta u inozemstvu na prijedlog ministarstva nadležnog za spoljne poslove najkasnije 20 dana prije dana glasanja.

Biračka mjesta na kojima glasaju lica koja se na dan glasanja nalaze na odsluženju vojnog roka, na vojnoj vježbi ili na školovanju u jedinicama ili ustanovama Vojske Srbije utvrđuje Republička izborna komisija na prijedlog ministarstva nadležnog za vođenje biračkog spiska, koji ono sačinjava u saradnji sa opštinskim, odnosno gradskim upravama na osnovu podataka koje im dostavlja ministarstvo nadležno za odbranu.

Način određivanja biračkih mjesta

Član 57.

Biračko mjesto određuje se tako da bude pristupačno biračima i da im omogući glasanje bez teškoća.

Biračko mjesto se, po mogućnosti, određuje za glasanje najviše 2.500, a najmanje 100 birača.

U izuzetnim slučajevima, biračko mjesto se uz suglasnost Republičke izborne komisije može odrediti i za više od 2.500 birača ako ne postoje uslovi da se otvori više biračkih mjesta, odnosno za manje od 100 birača ako bi zbog prostorne udaljenosti ili nepovoljnog geografskog položaja stanovnicima određenog mjestu bilo znatno otežano glasanje na drugom biračkom mjestu.

Za svako biračko mjesto određuje se broj biračkog mjeseta, naziv biračkog mjeseta, adresa biračkog mjeseta i područje s kojeg glasaju birači na tom biračkom mjestu (ulica, selo, zaselak, naselje i sl.).

Način određivanja biračkih mjesata bliže propisuje Republička izborna komisija.

Prostorije za glasanje

Član 58.

Za biračka mjesta se određuju prostorije u objektima u javnoj svojini, a samo izuzetno i prostorije u objektima u privatnoj svojini.

Za biračko mjesto ne može biti određena prostorija u vjerskom objektu, objektu u vlasništvu političke stranke ili objektu koji koristi politička stranka, kao ni u objektu u vlasništvu kandidata za narodnog poslanika ili člana njegove porodice.

Svi objekti u kojima se nalaze prostorije određene kao biračka mjesta, bez obzira da li su u javnoj ili privatnoj svojini smatraju se dok traje glasanje objektima u javnoj upotrebi u smislu zakona koji uređuje kretanje uz pomoć psa vodiča.

V. TOK IZBORNOG POSTUPKA

1. Raspisivanje izbora

Nadležnost za raspisivanje izbora

Član 59.

Izbore raspisuje predsjednik Republike.

Odluka o raspisivanju izbora stupa na snagu onog dana kada je objavljena u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Rokovi za raspisivanje izbora i glasanje

Član 60.

Odluka o raspisivanju izbora donosi se 90 dana prije nego što isteknu četiri godine od dana kada je konstituirana Narodna skupština.

Od dana raspisivanja izbora do dana glasanja ne može proći manje od 45 ni više od 60 dana.

Sadržaj odluke o raspisivanju izbora

Član 61.

Odlukom o raspisivanju izbora određuje se dan glasanja.

Kao dan glasanja određuje se neradni dan.

2. Podnošenje izborne liste

Podnositelj izborne liste

Član 62.

Izbornu listu može podnijeti politička stranka upisana u Registar političkih stranaka (u daljem tekstu: politička stranka), koalicija političkih stranaka i grupa građana.

Izbornu listu ne može podnijeti koalicija koju čini politička stranka i grupa građana.

Politička stranka kao podnositelj izborne liste

Član 63.

Izbornu listu u ime političke stranke podnosi zastupnik upisan u Registar političkih stranaka ili lice koje on za to ovlasti.

Ovlaštenje za podnošenje izborne liste daje se u pismenom obliku, a potpis na ovlaštenju ne mora biti ovjerен.

Koalicija političkih stranaka kao podnositelj izborne liste

Član 64.

Koaliciju političkih stranaka (u daljem tekstu: koalicija) obrazuju najmanje dve političke stranke sporazumom (u daljem tekstu: koalicioni sporazum) koji se zaključuje u formi javno ovjerene (legalizirane) isprave.

Koalicioni sporazum obavezno sadrži:

- 1) naziv koalicije;
- 2) navod da se koalicija obrazuje radi podnošenja izborne liste za učešće na izborima za narodne poslanike;
- 3) naziv izborne liste;
- 4) podatke o najviše dva lica koja se ovlašćuju za podnošenje izborne liste (ime i prezime, JMBG, mjesto i adresa prebivališta, broj telefona i adresa za prijem elektronske pošte);
- 5) naznačenje političke stranke i podatke o licu koje je odgovorno za finansijsko poslovanje, podnošenje izvještaja, poštovanje obaveza, zabrana i ograničenja propisanih zakonom kojim se uređuje finansiranje političkih aktivnosti, za vođenje knjiga i kontakt sa Agencijom za sprečavanje korupcije (ime i prezime, JMBG, mjesto i adresa prebivališta, broj telefona i adresa za prijem elektronske pošte);
- 6) datum zaključenja koalicionog sporazuma.

Koalicioni sporazum mora biti zaključen i ovjen nakon stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora, a prije početka prikupljanja potpisa birača za podršku izbornoj listi.

Grupa građana kao podnositelj izborne liste

Član 65.

Grupu građana obrazuje najmanje deset birača sporazumom koji se zaključuje u formi javno ovjerene (legalizirane) isprave.

Sporazum o obrazovanju grupe građana obavezno sadrži:

- 1) naziv grupe građana;
- 2) navod da se grupa građana obrazuje radi podnošenja izborne liste za učešće na izborima za narodne poslanike;
- 3) ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta birača koji obrazuju grupu građana;
- 4) naziv izborne liste;
- 5) podatke o najviše dva lica koja se ovlašćuju za podnošenje izborne liste (ime i prezime, JMBG, mjesto i adresa prebivališta, broj telefona i adresa za prijem elektronske pošte);
- 6) podatke o licu koje je odgovorno za finansijsko poslovanje, podnošenje izvještaja, poštovanje obaveza, zabrana i ograničenja propisanih zakonom kojim se uređuje finansiranje političkih aktivnosti, za vođenje knjiga i kontakt sa Agencijom za sprečavanje korupcije (ime i prezime, JMBG, mjesto i adresa prebivališta, broj telefona i adresa za prijem elektronske pošte);

7) datum zaključenja sporazuma o obrazovanju grupe građana.

Sporazum o obrazovanju grupe građana mora biti zaključen i ovjeren nakon stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora, a prije početka prikupljanja potpisa birača za podršku izbornoj listi.

Položaj lica koje je ovlašteno za podnošenje izborne liste

Član 66.

Podnositelj izborne liste može ovlastiti najviše dva lica za podnošenje izborne liste.

Ako nije drugačije određeno aktom kojim su za podnošenje izborne liste ovlaštena dva lica, svako od njih može samostalno poduzimati radnje na koje je ovlašten.

Lice koje je ovlašteno za podnošenje izborne liste može u ime podnositelja izborne liste vršiti i druge radnje u izbornom postupku ukoliko podnositelj izborne liste nije drugačije odredio aktom kojim mu daje to ovlaštenje.

Opozivanje i sužavanje ovlaštenja za podnošenje izborne liste i za poduzimanje drugih radnji u izbornom postupku počinje proizvoditi pravno dejstvo kada Republička izborna komisija primi pismeno obavještenje o tome.

Lice ovlašteno za podnošenje izborne liste može svoje ovlaštenje prenijeti na drugo lice ukoliko podnositelj izborne liste nije drugačije odredio aktom kojim se daje ovlaštenje.

Naziv podnositelja izborne liste

Član 67.

Politička stranka u izbornoj listi kao naziv podnositelja liste navodi svoj puni i/ili skraćeni naziv pod kojim je upisana u Registar političkih stranaka.

Koalicija u izbornoj listi kao naziv podnositelja izborne liste navodi naziv utvrđen koalicionim sporazumom koji mora početi riječju: Koalicija.

Grupa građana u izbornoj listi kao naziv podnositelja izborne liste navodi naziv utvrđen sporazumom o obrazovanju grupe građana koji mora početi riječima: Grupa građana.

Naziv grupe građana ne može sadržati riječ „stranka“ ili „partija“ ni u jednom padežu.

Naziv koalicije ili grupe građana može sadržati ime i prezime fizičkog lica ili naziv pravnog lica ako se ono s tim suglasi u pismenoj formi, pri čemu se uzima da se fizičko lice time što je potpisalo izbornu listu, koalicioni sporazum, sporazum o obrazovanju grupe građana ili ovlaštenje za zaključenje tih sporazuma suglasilo i s time da se njegovo ime upotrebi u nazivu podnositelja izborne liste.

Naziv izborne liste

Član 68.

Politička stranka u izbornoj listi navodi naziv svoje liste, dok koalicija i grupa građana u izbornoj listi navode naziv liste koji je utvrđen koalicionim sporazumom, odnosno sporazumom o obrazovanju grupe građana.

Naziv izborne liste može sadržati i naziv pravnog lica ako se pravno lice s tim suglasi u pismenoj formi.

Naziv izborne liste koju podnosi grupa građana ne može sadržati riječ „stranka“ ili „partija“ ni u jednom padežu.

Nosilac liste

Član 69.

Naziv izborne liste može sadržati ime i prezime jednog ili više fizičkih lica (nosilac liste) ako se oni s time suglase u pismenoj formi, pri čemu se uzima da se lice time što je potpisalo izbornu listu, ovlaštenje za podnošenje izborne liste, koalicioni sporazum, sporazum o obrazovanju grupe građana ili ovlaštenje za zaključenje tih sporazuma suglasilo i s time da se njegovo ime upotrebi u nazivu izborne liste.

Naziv izborne liste može uz ime nosioca liste sadržati njegov nadimak ili opštepoznati pseudonim.

Naziv izborne liste ne može sadržati imena historijskih ili izmišljenih ličnosti.

Nosilac liste može, ali ne mora biti kandidat za poslanika na toj izbirnoj listi.

Nosilac liste može biti i lice koje je kandidat za drugi državni organ, odnosno kandidat ili nosilac liste za izbor organa autonomne pokrajine ili jedinica lokalne samouprave za koji se istovremeno sprovode izbori.

Isto lice ne može biti nosilac dvije izborne liste, niti može biti nosilac jedne izborne liste, a kandidat za narodnog poslanika na drugoj izbirnoj listi.

Rok za podnošenje izborne liste i njen sadržaj

Član 70.

Izborna lista podnosi se neposredno Republičkoj izbirnoj komisiji u pismenom i elektronskom obliku na propisanom obrascu, a najkasnije 20 dana prije dana glasanja.

Izborna lista sadrži naziv podnositelja izborne liste, naziv izborne liste, redni broj kandidata za narodnog poslanika, kao i ime, prezime, JMBG, zanimanje, mjesto i adresu prebivališta za svakog kandidata za narodnog poslanika, ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta, broj telefona, adresu za prijem elektronske pošte i potpis lica koje podnosi izbornu listu.

Ako izbornu listu podnosi koalicija, u izbirnoj listi se za svakog kandidata za narodnog poslanika navodi pun ili skraćeni naziv političke stranke koja ga je kandidirala.

Nakon proglašenja izborne liste, podnositelj izborne liste ne može mijenjati raspored kandidata na izbirnoj listi.

Dokumentacija koja se dostavlja uz izbornu listu

Član 71.

Prilikom podnošenja izborne liste Republičkoj izbirnoj komisiji obavezno se dostavlja i sljedeća dokumentacija:

1) pismena suglasnost svakog kandidata prihvatići kandidaturu za narodnog poslanika na obrascu koji propisuje Republička izbirna komisija, a koja sadrži njegovo ime, prezime, JMBG, zanimanje, mjesto i adresu prebivališta;

2) isprava o očitanoj ličnoj karti sa mikrokontrolerom (čipom), odnosno fotokopija lične karte bez mikrokontrolera za svakog kandidata za narodnog poslanika;

3) najmanje 10.000 pismenih izjava birača da podržavaju izbornu listu na obrascu koji propisuje Republička izbirna komisija koje su ovjerene prije isteka roka

za podnošenje izborne liste i koje sadrže ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta za svakog birača;

4) spisak birača koji su potpisali podnijete izjave da podržavaju izbornu listu u elektronskom obliku na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija, a koji sadrži prezime i ime birača, njegov JMBG i podatke o ovjeritelju koji je ovjerio potpis na izjavi;

5) pismena suglasnost nosioca liste da se u nazivu izborne liste upotrebi njegovo lično ime, koja sadrži njegovo ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta ako izborna lista u svom nazivu sadrži njegovo lično ime i ako on nije potpisao drugi dokument koji se predaje uz izbornu listu, a čije se potpisivanje smatra davanjem suglasnosti da se njegovo lično ime upotrebi u nazivu izborne liste;

6) pismena suglasnost pravnog lica da se u nazivu izborne liste upotrebi njegov naziv, koja sadrži naziv i sjedište pravnog lica koje tu suglasnost daje;

7) ovlaštenje da se u ime političke stranke podnese izborna lista ako je ne podnosi zastupnik upisan u Registrar političkih stranaka, koje se daje u pismenom obliku, a koje sadrži ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta ovlaštenog lica;

8) koalicioni sporazum ako izbornu listu podnosi koalicija;

9) ovlaštenje da se u ime političke stranke zaključi koalicioni sporazum ako ga nije zaključio zastupnik upisan u Registrar političkih stranaka, koje se daje u pismenom obliku, a koje sadrži ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta ovlaštenog lica;

10) sporazum o obrazovanju grupe građana ako izbornu listu podnosi grupa građana;

11) pismena suglasnost da se u nazivu koalicije, odnosno grupe građana upotrebi lično ime fizičkog lica ili naziv pravnog lica, koja sadrži ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta fizičkog lica, odnosno naziv i sjedište pravnog lica koje tu suglasnost daje ako koalicija, odnosno grupa građana u svom nazivu sadrži lično ime tog fizičkog lica, odnosno naziv tog pravnog lica i ako to fizičko lice nije potpisalo neki dokument koji se predaje uz izbornu listu, a čije se potpisivanje smatra davanjem suglasnosti da se njegovo lično ime upotrebi u nazivu koalicije, odnosno grupe građana.

Prikupljanje potpisa birača koji podržavaju izbornu listu

Član 72.

Birač može potpisom podržati samo jednu izbornu listu.

Izjava birača da podržava izbornu listu ovjerava se kod javnog bilježnika ili u opštinskoj, odnosno gradskoj upravi, a u opština, odnosno gradovima gdje nisu imenovani javni bilježnici izjavu birača da podržava izbornu listu može ovjeriti i osnovni sud, sudska jedinica ili prijemna kancelarija osnovnog suda.

Iznos naknade za ovjeru potpisa birača koji podržava izbornu listu utvrđuje ministarstvo nadležno za pravosuđe.

Ovjerena izjava birača da podržava izbornu listu punovažna je i kada su učinjene omaške prilikom popunjavanja obrasca izjave ako se sa sigurnošću može utvrditi kojoj izbornoj listi je data podrška i da je izjavu ovjerio nadležni organ.

Zabranjeno je da se potpsi podrške prikupljaju od birača na njihovom radnom mjestu ili da se birač na bilo koji način izloži pritisku da potpisom podrži izbornu listu.

Republička izborna komisija najkasnije sedam dana prije dana glasanja na veb-prezentaciji objavljuje za svaku proglašenu izbornu listu broj ovjenenih izjava birača koji su svojim potpisom podržali tu izbornu listu po jedinicama lokalne samouprave, sa podacima o tome koliko je izjava u okviru svake jedinice lokalne samouprave pojedinačno ovjerio svaki od ovlaštenih ovjeritelja (javni bilježnik, opštinska odnosno gradska uprava ili osnovni sud, sudska jedinica ili prijemna kancelarija osnovnog suda).

Zastupljenost polova na izbornoj listi

Član 73.

Na izbornoj listi mora biti najmanje 40% pripadnika manje zastupljenog pola, tako da među svakih pet kandidata po redoslijedu na listi (prvih pet mesta, drugih pet mesta i tako do kraja) moraju biti tri pripadnika jednog i dva pripadnika drugog pola.

Rok za odlučivanje o izbornoj listi

Član 74.

Republička izborna komisija dužna je donese odluku o izbornoj listi u roku od 48 sati od njenog podnošenja.

Proglašenje izborne liste

Član 75.

Republička izborna komisija rješenjem proglašava blagovremeno podnijetu i urednu izbornu listu, uz koju je priložena sva zakonom propisana dokumentacija i koja ispunjava sve zakonom propisane uslove za proglašenje.

Izborne liste se proglašavaju po redoslijedu ispunjavanja uslova za proglašenje.

Odbacivanje izborne liste

Član 76.

Neblagovremeno podnijetu izbornu listu, neurednu izbornu listu i izbornu listu koju je podnijelo lice koje po zakonu nije ovlašteno da predlaže kandidate za narodne poslanike Republička izborna komisija odbacuje rješenjem.

Neurednom izbornom listom smatra se spisak kandidata za narodne poslanike koji nije podnijet na propisanom obrascu ili koji ne sadrži naziv izborne liste ili naziv podnositelja izborne liste ili propisane podatke o kandidatima za narodne poslanike.

Odbijanje proglašenja izborne liste

Član 77.

Republička izborna komisija rješenjem odbija proglašiti izbornu listu ako je za narodnog poslanika predloženo lice koje nema izborno pravo, koje je kandidat za narodnog poslanika na ranije proglašenoj izbornoj listi ili koje je nosilac ranije proglašene izborne liste, ako nisu poštovana zakonska pravila o zastupljenosti polova na izbornoj listi i ako naziv podnositelja izborne liste i naziv izborne liste nisu određeni u skladu sa zakonom.

Otklanjanje nedostataka

Član 78.

Ako podnositelj izborne liste nije priložio svu dokumentaciju koja se dostavlja uz izbornu listu i ako postoje drugi nedostaci za proglašenje izborne liste koji ne

predstavljaju osnovu za odbacivanje ili odbijanje izborne liste, Republička izborna komisija donosi zaključak kojim nalaže podnositelju da te nedostatke otkloni u roku od 48 sati od objavljivanja tog zaključka na veb-prezentaciji i ukazuje mu koju dokumentaciju treba da dostavi, odnosno šta treba da uradi da bi otklonio te nedostatke i upozorava ga na pravne posljedice ako ne otkloni nedostatke u roku.

Ako podnositelj izborne liste ne dostavi dokumentaciju, odnosno ne otkloni nedostatke na koje mu je ukazala zaključkom, Republička izborna komisija u roku od 24 sata od isteka roka za postupanje po zaključku donosi rješenje kojim odbija proglašiti tu izbornu listu.

Ako podnositelj izborne liste otkloni sve nedostatke na koje mu je ukazala zaključkom, Republička izborna komisija mora u roku od 24 sata od otklanjanja nedostataka da doneše rješenje kojim proglašava tu izbornu listu.

Prigovori protiv odluka o izbornoj listi

Član 79.

Protiv rješenja o odbijanju da se proglaši izborna lista i rješenja o odbacivanju izborne liste podnositelj izborne liste može podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Protiv rješenja o proglašenju izborne liste kandidat za narodnog poslanika na toj izbornoj listi, lice čije je ime sadržano u nazivu te izborne liste, odnosno u nazivu podnositelja te izborne liste, politička stranka, podnositelj proglašene izborne liste i birač mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Protiv zaključka kojim se nalaže podnositelju da otkloni nedostatke izborne liste nije dozvoljen prigovor, već se taj zaključak može pobijati prigovorom protiv rješenja kojim je odlučeno o izbornoj listi.

Pravo na uvid

Član 80.

Podnositelj proglašene izborne liste ima pravo u roku od 48 sati od dana objavljivanja zbirne izborne liste izvršiti, preko lica koje ovlasti, uvid u sve podnijete izborne liste i dokumentaciju podnijetu uz njih.

Kada se vrši uvid u proglašene izborne liste i dokumentaciju koja je podnijeta uz njih, zabranjeno je snimanje, fotografiranje i bilježenje podataka o ličnosti.

Pravila koja se odnose na ostvarivanje prava na uvid predstavnika podnositelja proglašene izborne liste primjenjuju se i na zahtjeve za uvid u proglašene izborne liste i dokumentaciju koja je podnijeta uz njih po osnovu drugih zakona.

Povlačenje proglašene izborne liste

Član 81.

Podnositelj može povući proglašenu izbornu listu najkasnije do dana kada se utvrđuje zbirna izborna lista.

Proglašena izborna lista koju je podnijela koalicija može se povući ako se s tim suglasue sve stranke koje su zaključile koalicioni sporazum, osim ako koalicionim sporazumom nije drugačije određeno.

Proglašena izborna lista koju je podnijela grupa građana može se povući ako se s tim suglasue svi birači koji su obrazovali grupu građana, osim ako sporazumom o obrazovanju grupe građana nije drugačije određeno.

Republička izborna komisija najkasnije do dana kada se utvrđuje zbirna izborna lista rješenjem konstatira da je proglašena izborna lista povučena.

Izostavljanje kandidata sa proglašene izborne liste

Član 82.

Kandidat za narodnog poslanika ne može odustati od kandidature nakon što je donijeto rješenje o proglašenju izbornoj liste.

Ako kandidat za narodnog poslanika umre ili izgubi izborno pravo nakon što je donijeto rješenje o proglašenju izbornoj liste, podnositelj izbornoj liste ne može predložiti novog kandidata, a Republička izborna komisija najkasnije do dana kada se utvrđuje zbirna izborna lista rješenjem konstatira da mjesto tog kandidata na izbornoj listi ostaje prazno.

Proglašena izborna lista ne može se osporavati ako je uslijed smrti ili gubitka izbornog prava narušeno zakonom propisano pravilo o zastupljenosti polova na izbornoj listi.

Zbirna izborna lista

Član 83.

Republička izborna komisija donosi odluku kojom utvrđuje zbirnu izbornu listu i objavljuje je u „Službenom glasniku Republike Srbije“ najkasnije 15 dana prije dana glasanja.

Zbirna izborna lista sadrži sve izborne liste sa ličnim imenima svih kandidata za narodne poslanike i podacima o godini njihovog rođenja, zanimanju i mjestu prebivališta.

Redoslijed izbornih lista na zbirnoj izbornoj listi utvrđuje se prema redoslijedu kojim su proglašene.

U opštini i gradu u kojima je na dan raspisivanja izbora u službenoj upotrebi jezik nacionalne manjine, pored zbirne izbornoj liste koja se štampa na srpskom jeziku čiriličkim pismom, izrađuje se i zbirna izborna lista na jeziku i pismu nacionalne manjine istim oblikom i veličinom slova.

Zbirna izborna lista mora biti vidno istaknuta na biračkom mjestu za vrijeme glasanja.

Prigovor na zbirnu izborno listu

Član 84.

Protiv odluke o utvrđivanju zbirne izbornoj liste podnositelj proglašene izbornoj liste može podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja te odluke na veb-prezentaciji.

Prigovorom protiv odluke o utvrđivanju zbirne izbornoj liste ne može se osporavati punovažnost proglašene izbornoj liste.

3. Glasanje na biračkom mjestu

Biračko mjesto na kojem birač glasa

Član 85.

Birač glasa na biračkom mjestu na kojem je upisan u izvod iz biračkog spiska.

Izuzetno, birač može glasati i van biračkog mesta na kojem je upisan u izvod iz biračkog spiska u skladu sa zakonom.

Poziv za glasanje

Član 86.

Opštinska, odnosno gradska uprava najkasnije pet dana prije dana glasanja dostavlja biraču poziv za glasanje koji sadrži: dan i vrijeme glasanja, broj i adresu biračkog mjesta i broj pod kojim je birač upisan u izvod iz biračkog spiska.

Biraču koji glasa u inozemstvu poziv za glasanje dostavlja diplomatsko-konzularno predstavništvo.

Biraču koji glasa u zavodu za izvršenje krivičnih sankcija poziv za glasanje dostavlja ministarstvo nadležno za pravosuđe.

Biraču koji se na dan glasanja nalazi na odsluženju vojnog roka, na vojnoj vježbi ili na školovanju u jedinicama ili ustanovama Vojske Srbije poziv za glasanje dostavlja ministarstvo nadležno za odbranu.

Opšta pravila o radu biračkog odbora

Član 87.

Birački odbor mora biti na biračkom mjestu jedan sat prije otvaranja biračkog mjestu i dok traje glasanje i utvrđivanje rezultata glasanja.

Član biračkog odbora i njegov zamjenik mogu biti prisutni na biračkom mjestu istovremeno ili da se smjenjuju.

Potpunost i ispravnost izbornog materijala

Član 88.

Biračkom odboru se najkasnije 24 sata prije dana glasanja dostavlja potreban broj glasačkih listića, kontrolni list, glasačka kutija, zbirna izborna lista, obrazac zapisnika o radu biračkog odbora, obrazac zapisnika o posmatračima rada biračkog odbora, sprej za obilježavanje prsta birača, UV-lampa i drugi materijal potreban za sprovođenje glasanja na biračkom mjestu.

Prije početka glasanja birački odbor utvrđuje da li je primljeni izborni materijal potpun i ispravan.

Postupanje kada je izborni materijal nepotpun ili neispravan

Član 89.

Ako je primljeni izborni materijal nepotpun ili neispravan, birački odbor o tome odmah obavještava lokalnu izbornu komisiju.

Ako nedostaje izvod iz biračkog spiska, glasačka kutija, kontrolni list i drugi materijal bez kojeg se glasanje ne može sprovesti, birački odbor ne otvara biračko mjesto.

Ako primi manje glasačkih listića od broja birača koji su upisani u izvod iz biračkog spiska, birački odbor je dužan otvoriti biračko mjesto.

Birački odbor ne smije dopisivati birače u izvod iz biračkog spiska, čak ni onda kada smatra da je neko lice izostavljeno očiglednom omaškom organa nadležnog za sačinjavanje izvoda iz biračkog spiska.

Uređenje biračkog mjeseta

Član 90.

Prostorija za glasanje mora biti uređena tako da od ulaza u prostoriju mjeseta za obavljanje izbornih radnji budu postavljena sljedećim redoslijedom: mjesto na kome član biračkog odbora rukuje UV-lampom, mjesto na kome se utvrđuje identitet

birača, mjesto na kome se nalazi izvod iz biračkog spiska, mjesto na kome član biračkog odbora rukuje sprejom za obilježavanje prsta birača, mjesto na kome se uručuju glasački listići, mjesto na kojem su postavljeni paravani i mjesto na kojem je postavljena glasačka kutija.

O uređenju biračkih mjesta staraju se lokalna izborna komisija, birački odbor i opštinska, odnosno gradska uprava.

O uređenju biračkih mjesta u inozemstvu staraju se birački odbor i ministarstvo nadležno za vanjske poslove.

O uređenju biračkih mjesta u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija staraju se birački odbor i ministarstvo nadležno za pravosuđe.

Bliža pravila o uređenju prostorije za glasanje propisuje Republička izborna komisija.

Trajanje glasanja na biračkom mjestu

Član 91.

Glasanje traje neprekidno od 7.00 do 20.00 sati.

Ako je otvaranje biračkog mesta odloženo ili ako je glasanje prekinuto duže od jednog sata, glasanje se produžava za onoliko vremena za koliko je otvaranje biračkog mesta bilo odloženo, odnosno za onoliko vremena za koliko je prekid glasanja trajao.

Biračko mjesto se zatvara prije 20.00 sati kada glasaju svi birači upisani u izvod iz biračkog spiska, a rezultati glasanja na tom biračkom mjestu ne smiju se javno saopštavati niti isticati na biračkom mjestu prije 20.00 sati.

Republička izborna komisija vodeći računa o razlici u vremenskim zonama određuje vrijeme početka i završetka glasanja na biračkim mjestima u inozemstvu, tako da ono traje 13 sati i da se završi najkasnije u 20.00 sati po vremenu u Republici Srbiji.

Rezultati glasanja na biračkim mjestima u inozemstvu ne smiju se javno saopštavati niti isticati na biračkom mjestu prije nego što se završi glasanje u Republici Srbiji.

Ispravnost glasačke kutije

Član 92.

Birački odbor u prisustvu birača koji prvi dođe na biračko mjesto utvrđuje da je glasačka kutija ispravna i prazna i to upisuje u kontrolni list.

Kontrolni list potpisuju birač koji prvi dođe na biračko mjesto i najmanje jedan član biračkog odbora.

Birački odbor u prisustvu birača koji prvi dođe na biračko mjesto ubacuje popunjén i potpisani kontrolni list u glasačku kutiju, koju nakon toga pečati.

Ispravnost glasačke kutije ne može se provjeriti u prisustvu birača za koga je nakon provjere UV-lampom utvrđeno da je izašao na izbore na drugom biračkom mjestu, koji nema važeću javnu ispravu za utvrđivanje identiteta, koji nije upisan u izvod iz biračkog spiska i koji je član biračkog odbora na tom biračkom mjestu.

Glasanje na biračkom mjestu

Član 93.

Birački odbor uručuje glasački listić biraču za kojeg je UV-lampom utvrdio da nije glasao na drugom biračkom mjestu, kojem je utvrdio identitet uvidom u njegovu

ličnu kartu ili drugu odgovarajuću javnu ispravu s fotografijom i JMBG (npr. putna isprava, vojna legitimacija i druga isprava u skladu sa uputstvom Republičke izborne komisije) i koji je upisan u izvod iz biračkog spiska.

Birač za koga je nakon provjere UV-lampom utvrđeno da ima tragove UV-mastila na prstima, može da glasa ako podnese na uvid rješenje da je član biračkog odbora.

Kada nadležni član biračkog odbora zaokruži redni broj pod kojim je birač upisan u izvod iz biračkog spiska i kada se birač potpiše u izvod iz biračkog spiska, birački odbor mu obilježava kažiprst desne ruke, odnosno drugi odgovarajući ručni prst sprejom koji ostaje kao oznaka najmanje 24 sata i uručuje mu jedan glasački listić.

Birač popunjava glasački listić iza paravana koji je postavljen tako da osigura potpunu tajnost glasanja.

Pošto popuni glasački listić, birač ga presavija tako da se ne vidi kako ga je popunio i tako presavijenog ga ubacuje u glasačku kutiju.

Poučavanje birača

Član 94.

Kada biraču uruči glasački listić, birački odbor dužan je poučiti ga da može glasati za jednu izbornu listu tako što će zaokružiti redni broj ispred naziva te izborne liste, da je glasanje tajno i da se obavlja iza paravana i da nakon što popuni glasački listić, birač treba da ga presavije tako da se ne vidi kako je glasački listić popunjeno i da ga tako presavijenog ubaci u glasačku kutiju.

Birački odbor je dužan posebno upozoriti birača da je glasanje slobodno i da nikao nema pravo sprječavati ga i primoravati da glasa, pozivati na odgovornost zbog toga što jeste ili nije glasao ili od njega tražiti da se izjasni zašto je i za koga je glasao.

Posebna jamstva slobodnog i tajnog glasanja

Član 95.

Na biračkom mjestu može biti prisutno onoliko birača koliko ima paravana.

Birački odbor je dužan između paravana ostaviti odgovarajući razmak i postaviti ih na odgovarajućoj udaljenosti od članova biračkog odbora i posmatrača tako da drugi birači, članovi biračkog odbora i posmatrači ne mogu vidjeti kako birač popunjava glasački listić.

Birački odbor je dužan posebno voditi računa o tome da nikao ne prilazi paravani dok birač popunjava glasački listić.

Nije dozvoljeno da na biračkom mjestu članovi biračkog odbora, drugi birači, posmatrači ili bilo koja druga lica sugeriraju biraču za koga da glasa.

Nije dozvoljeno da jedno lice glasa umjesto drugog lica.

Glasanje van biračkog mjesta

Član 96.

Birač koji nije u mogućnosti glasati na biračkom mjestu uslijed teške bolesti, starosti ili invaliditeta može glasati van biračkog mjesta, a na području koje obuhvata biračko mjesto, ako o tome obavijesti lokalnu izbornu komisiju najkasnije 72 sata prije dana glasanja a najkasnije do 11.00 sati na dan glasanja, odnosno birački odbor na dan glasanja, najkasnije do 11.00 sati.

Lokalna izborna komisija do otvaranja biračkih mesta na veb-prezentaciji objavljuje ukupan broj birača sa njenog područja koji su je do dana glasanja obavijestili da žele glasati van biračkog mesta.

Birački odbor određuje svoja tri člana (povjerenici biračkog odbora) koji su imenovani na prijedlog različitih ovlaštenih predлагаča da odu kod birača koji glasa van biračkog mesta, utvrde njegov identitet, izvrše provjeru UV-lampom i predaju mu potvrdu o izbornom pravu za glasanje van biračkog mesta.

Kada birač koji glasa van biračkog mesta potpiše potvrdu o izbornom pravu za glasanje van biračkog mesta, predaje je povjerenicima biračkog odbora, koji mu nakon toga sprejom obilježavaju kažiprst desne ruke, odnosno drugi odgovarajući ručni prst i uručuju glasački listić, zbirnu izbornu listu i posebna koverta u koji će on staviti popunjeno glasački listić.

Potom povjerenici biračkog odbora upoznaju birača koji glasa van biračkog mesta sa načinom glasanja i napuštaju prostoriju u kojoj se on nalazi.

Pošto birač koji glasa van biračkog mesta popuni glasački listić, on ga presavija i stavlja u posebnu kovertu koju povjerenici biračkog odbora pred njim peče i zajedno sa potvrdom o izbornom pravu za glasanje van biračkog mesta stavljuju u službenu kovertu.

Odmah po povratku na biračko mjesto povjerenici biračkog odbora predaju službenu kovertu biračkom odboru koji ga otvara i provjerava da li postoji potpisana potvrda o izbornom pravu za glasanje van biračkog mesta i ako ta potvrda postoji, zaokružuje redni broj pod kojim je birač upisan u izvod iz biračkog spiska i na mjestu za potpis birača u izvodu iz biračkog spiska stavlja napomenu da je birač glasao van biračkog mesta, otvara zapečaćenu kovertu, vadi iz njega presavijeni glasački listić i tako presavijenog ga ubacuje u glasačku kutiju.

Ako u službenom kovertu nema potvrde o izbornom pravu za glasanje van biračkog mesta ili ako ta potvrda nije potpisana, smatra se da birač nije glasao, a posebnu kovertu sa glasačkim listićem se ne otvara, već se odlaže u vreću za izborni materijal zajedno sa neupotrebљenim glasačkim listićima.

Glasanje sa pomagačem

Član 97.

Birač koji uslijed nepismenosti, slabovidosti, invaliditeta ili nekog drugog razloga nije u stanju sam popuniti glasački listić ima pravo glasati na biračkom mjestu uz pomoć pomagača kojeg sam odredi da umjesto njega onako kako mu naloži popuni glasački listić.

Pravo da glasa uz pomoć pomagača kojeg sam odredi ima i birač koji glasa van biračkog mesta, a koji uslijed nepismenosti, slabovidosti, invaliditeta ili nekog drugog razloga nije u stanju sam popuniti glasački listić.

Održavanje reda na biračkom mjestu

Član 98.

Birački odbor je dužan održavati red na biračkom mjestu.

Ako se naruši red na biračkom mjestu, birački odbor može prekinuti glasanje dok se red ne uspostavi.

Red na biračkom mjestu smatra se narušenim naročito onda kada se na biračkom mjestu ili neposredno ispred biračkog mesta:

- 1) zadržavaju lica koja nemaju prava i dužnosti u vezi sa sprovođenjem izbora;

- 2) neovlašteno snimaju i fotografiraju dešavanja na biračkom mjestu;
- 3) upotrebom mobilnog telefona i drugih sredstava za vezu neovlašteno daju obavještenja o dešavanjima na biračkom mjestu, a naročito o tome koja lica su izašla, odnosno nisu izašla na izbore;
- 4) prave spiskovi birača koji su izašli ili nisu izašli na izbore van službene evidencije u izvodu iz biračkog spiska;
- 5) ističu simboli političke stranke i podnositelja proglašene izborne liste, kao i drugi izborni propagandni materijal.

Članovi biračkog odbora koji su zaduženi za izvod iz biračkog spiska mogu na posebnom listu papira upisati criticu za svakog birača koji je izašao na izbore i na taj način vode evidenciju o izlaznosti.

Ako se vodi evidencija o izlaznosti na određenom biračkom mjestu, podaci o broju birača koji su izašli na izbore moraju biti dostupni svim članovima biračkog odbora.

Biračkim mjestom, u smislu odredbi ovog zakona kojim se uređuje održavanje reda na biračkom mjestu, smatra se prostorija u kojoj se obavlja glasanje, a ako se u jednom objektu nalazi više prostorija za glasanje, biračkim mjestom smatra se cijeli objekt.

Završetak glasanja na biračkom mjestu

Član 99.

Birački odbor obavještava sve birače koji se u vrijeme zatvaranja biračkog mjeseta zateknu na njemu ili neposredno ispred njega da mogu glasati.

Birački odbor određuje jednog svog člana da utvrdi broj birača koji su se zatekli u vrijeme kada se biračko mjesto zatvara i redoslijed po kojem oni glasaju, da stane iza posljednjeg zatečenog birača kako bi označio kraj reda i da sačeka da svi birači koji su u redu glasaju.

Glasanje u posebnim situacijama

Član 100.

Kada se uslijed elementarne nepogode, epidemije ili drugih razloga glasanje na pojedinim biračkim mjestima ne može sprovesti po pravilima ovog zakona a da se time ne ugroze bezbjednost i zdravlje birača, Republička izborna komisija, pošto pribavi mišljenje od nadležnih državnih organa, propisuje posebna pravila po kojima se obrazuju birački odbori, vrši primopredaja izbornog materijala ili sprovodi glasanje na tim biračkim mjestima.

Republička izborna komisija ni u kom slučaju ne može obrazovati birački odbor koji ima manje od tri člana, niti može odstupiti od pravila ovog zakona koja se tiču: utvrđivanja ispravnosti i potpunosti izbornog materijala, postupanja kada je izborni materijal nepotpun ili neispravan, uređenja biračkog mjeseta, provjere ispravnosti glasačke kutije, glasanja na biračkom mjestu, poučavanja birača, posebnih jamstava tajnosti glasanja i održavanja reda na biračkom mjestu.

4. Utvrđivanje rezultata glasanja na biračkom mjestu

Mjesto utvrđivanja rezultata glasanja

Član 101.

Birački odbor utvrđuje rezultate glasanja na samom biračkom mjestu.

Ako se rezultat glasanja ne može utvrditi na samom biračkom mjestu a da se time ne dovede u opasnost bezbjednost i zdravlje članova biračkog odbora i

bezbjednost izbornog materijala, Republička izborna komisija može propisati da se izborni materijal premjesti na drugo mjesto i tamo utvrdi rezultat glasanja.

Ako se izborni materijal premješta, birački odbor je dužan na glasačkoj kutiji zapečatiti otvor za ubacivanje glasačkih listića, kao i neupotrebљene glasačke listiće i izvod iz biračkog spiska staviti u posebne koverte koje pečati.

Postupak utvrđivanja rezultata glasanja

Član 102.

Birački odbor utvrđuje broj birača koji su izašli na izbore prebrojavanjem birača koji su se potpisali u izvod iz biračkog spiska i napomena u izvodu iz biračkog spiska o biračima koji su glasali van biračkog mjesta.

Pošto utvrdi broj birača koji su upisani u izvod iz biračkog spiska i broj birača koji su izašli na izbore, birački odbor prebrojava neupotrebљene glasačke listiće, a potom utvrđuje da li je glasačka kutija sve vrijeme glasanja bila zapečaćena i ispravna, otvara glasačku kutiju i provjerava da li se u njoj nalazi popunjten i potpisani kontrolni list.

Birački odbor razvrstava sve glasačke listiće koji se nalaze u glasačkoj kutiji na važeće i nevažeće, a zatim utvrđuje broj nevažećih glasačkih listića.

Važeće glasačke listiće birački odbor razvrstava prema izbornim listama i utvrđuje broj glasova koji je dobila svaka izborna lista.

Nevažeći i važeći glasački listić

Član 103.

Nevažeći glasački listić je onaj koji nije popunjten, na kojem su zaokruženi redni brojevi ispred dvije ili više izbornih lista, kao i svaki drugi glasački listić koji je popunjten tako da se ne može pouzdano utvrditi za koju je izbornu listu birač glasao.

Važeći glasački listić je onaj na kojem je zaokružen redni broj ispred naziva jedne izborne liste, kao i glasački listić koji je popunjten tako da se sa sigurnošću može zaključiti za koga je birač glasao.

Zapisnik o radu biračkog odbora

Član 104.

Zapisnik o radu biračkog odbora izrađuje se na propisanom obrascu koji se popunjava u šest primjeraka.

U opštinama i gradovima u kojima je na dan raspisivanja izbora u službenoj upotrebi jezik nacionalne manjine, pored obrasca zapisnika o radu biračkog odbora koji se štampa na srpskom jeziku čiriličkim pismom, izrađuje se i obrazac zapisnika na jeziku i pismu nacionalne manjine, istim oblikom i veličinom slova.

Prvi primjerak zapisnika o radu biračkog odbora dostavlja se Republičkoj izbornoj komisiji, drugi lokalnoj izbornoj komisiji, treći se ističe na biračkom mjestu na javni uvid, dok se preostala tri primjerka zapisnika o radu biračkog odbora uručuju predstavnicima izbornih lista koje su osvojile najveći broj glasova na biračkom mjestu.

Sadržaj zapisnika o radu biračkog odbora

Član 105.

Birački odbor u zapisnik o radu biračkog odbora unosi: broj birača koji su upisani u izvod iz biračkog spiska, broj birača koji su izašli na izbore, broj glasačkih listića koji se nalaze u glasačkoj kutiji, broj nevažećih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića i broj glasova koji je dobila svaka izborna lista.

Zapisnik o radu biračkog odbora sadrži i druge činjenice značajne za tok i utvrđivanje rezultata glasanja na biračkom mjestu, uključujući podatke o vremenu kada je otvoreno i zatvoreno biračko mjesto, o provjeri ispravnosti glasačke kutije i popunjavanju i potpisivanju kontrolnog lista, o provjeri da li je glasačka kutija sve vrijeme bila ispravna i zapečaćena i da li je pronađen kontrolni list, o eventualnom prekidu glasanja i narušavanju reda na biračkom mjestu, kao i primjedbe članova biračkog odbora.

Zapisnik o radu biračkog odbora potpisuju članovi biračkog odbora, odnosno njihovi zamjenici.

Primopredaja izbornog materijala nakon zatvaranja biračkog mesta

Član 106.

Pošto utvrdi rezultate glasanja, birački odbor bez odlaganja, a najkasnije u roku od 12 sati od zatvaranja biračkog mjesa dostavlja lokalnoj izbornoj komisiji prvi i drugi primjerak zapisnika o radu biračkog odbora, obrazac zapisnika o posmatračima rada biračkog odbora, izvod iz biračkog spiska, zapečaćene koverte u kojima se nalaze kontrolni list, neupotrijebljeni glasački listići, nevažeći glasački listići i važeći glasački listići, kao i drugi izborni materijal.

Izborni materijal predaje predsjednik biračkog odbora ili njegov zamjenik.

Izborni materijal primaju najmanje dva člana lokalne izborne komisije koji su imenovani na prijedlog različitih predлагаča.

Primopredaji izbornog materijala mogu prisustvovati svi članovi biračkog odbora.

Izborni materijal sa biračkog mjesa u inozemstvu bez odlaganja se prenosi u Republičku izbornu komisiju na način na koji se dostavlja diplomatska pošiljka.

Posebna jamstva za predstavnike opozicione izborne liste u biračkom odboru

Član 107.

Član, odnosno zamjenik člana biračkog odbora koji je imenovan na prijedlog opozicione izborne liste ima pravo biti uključen u sve aktivnosti biračkog odbora, a naročito da učestvuje u primopredaji izbornog materijala, razvrstavanju i prebrojavanju glasačkih listića, popunjavanju zapisnika o radu biračkog odbora i kontroli zapisnika o radu biračkog odbora prilikom primopredaje izbornog materijala.

Predsjednik biračkog odbora dužan je podstjecati članove i zamjenike članova biračkog odbora koji su imenovani na prijedlog opozicione izborne liste da posebno provjere određene izborne radnje, kao što su: kontrola ispravnosti glasačke kutije, razvrstavanje glasačkih listića na važeće i nevažeće i prebrojavanje glasova koje su dobine izborne liste.

Kada se određuju povjerenici biračkog odbora za sprovođenje glasanja van biračkog mjesa, najmanje jedan povjerenik mora biti predstavnik opozicione izborne liste.

Ako za sprovođenje glasanja u posebnim situacijama Republička izborna komisija propisuje posebna pravila za obrazovanje biračkih odbora, tim posebnim pravilima mora biti predviđeno da se najmanje trećina članova biračkih odbora imenuje na prijedlog opozicionih izbornih lista.

5. Utvrđivanje rezultata izbora

Kontrola zapisnika o radu biračkog odbora

Član 108.

Prilikom primopredaje izbornog materijala nakon završetka glasanja predstavnici biračkog odbora i lokalne izborne komisije dužni su izvršiti kontrolu zapisnika o radu biračkog odbora i konstatiraju eventualne greške u popunjavanju zapisnika, i o tome sačine izvještaj.

Ako je prilikom kontrole zapisnika o radu biračkog odbora vršen uvid u izborni materijal, u izvještaj o kontroli zapisnika o radu biračkog odbora unosi se činjenično stanje utvrđeno uvidom u izborni materijal.

U izvještaju o kontroli zapisnika o radu biračkog odbora konstatira se da li postoje primjedbe članova biračkog odbora i posmatrača rada biračkog odbora.

Zapisnike o radu biračkih odbora koji su sprovodili glasanje u inozemstvu kontrolira i ispravlja Republička izborna komisija.

Republička izborna komisija sve zapisnike o radu biračkog odbora objavljuje na veb-prezentaciji, a ako je ispravljena greška u popunjavanju zapisnika o radu biračkog odbora, objavljuje se i rješenje o ispravljanju zapisnika o radu biračkog odbora.

Postupanje sa lakin greškama

Član 109.

Ako u zapisniku o radu biračkog odbora postoje očigledne omaške u popunjavanju tog zapisnika (lahke greške), lokalna izborna komisija na osnovu izvještaja o kontroli zapisnika o radu biračkog odbora donosi rješenje o ispravljanju zapisnika o radu biračkog odbora.

Lahke greške su:

- 1) ako u zapisniku o radu biračkog odbora nije zabilježen ili je pogrešno zabilježen broj birača koji su upisani u izvod iz biračkog spiska;
- 2) ako u zapisniku o radu biračkog odbora nije zabilježen broj birača koji je izašao na izbole, a ostali rezultati su logičko-računski ispravni;
- 3) ako je u zapisniku o radu biračkog odbora zabilježen broj birača koji je izašao na izbole veći od broja upisanih birača u izvod iz biračkog spiska, a ostali rezultati su logičko-računski ispravni;
- 4) ako u zapisniku o radu biračkog odbora nije zabilježen ukupan broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji, a ostali rezultati su logičko-računski ispravni;
- 5) ako u zapisniku o radu biračkog odbora nije zabilježen broj važećih glasačkih listića, a zbir broja nevažećih glasačkih listića i broja glasova koje je pojedinačno dobila svaka izborna lista jednak je broju glasačkih listića koji se nalaze u glasačkoj kutiji.

Postupanje sa teškim greškama

Član 110.

Ako u zapisniku o radu biračkog odbora postoje grube logičko-računske greške (teške greške), predstavnici biračkog odbora i lokalne izborne komisije dužni su prilikom kontrole zapisnika o radu biračkog odbora izvršiti i uvid u izborni materijal.

Lokalna izborna komisija na osnovu izvještaja o kontroli zapisnika o radu biračkog odbora donosi rješenje o ispravljanju zapisnika o radu biračkog odbora,

rješenje kojim konstatira da se na određenom biračkom mjestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja ili rješenje kojim poništava glasanje na biračkom mjestu po službenoj dužnosti.

Teške greške su naročito:

- 1) ako je u zapisniku o radu biračkog odbora broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja birača koji su izašli na izbore;
- 2) ako u zapisniku o radu biračkog odbora zbir broja glasova koje je pojedinačno dobila svaka izborna lista nije jednak broju važećih glasačkih listića, a zbir broja nevažećih glasačkih listića i broja važećih glasačkih listića jednak je broju glasačkih listića koji se nalaze u glasačkoj kutiji;
- 3) ako je u zapisniku o radu biračkog odbora zbir broja nevažećih glasačkih listića i brojeva glasova koje je pojedinačno dobila svaka izborna lista veći od broja birača koji su upisani u izvod iz biračkog spiska;
- 4) ako broj važećih glasačkih listića koji je zabilježen u zapisniku o radu biračkog odbora nije jednak zbiru broja glasova koje je pojedinačno dobila svaka izborna lista, a zbir broja nevažećih glasačkih listića i broja glasova koje je pojedinačno dobila svaka izborna lista jednak je broju glasačkih listića koji se nalaze u glasačkoj kutiji;
- 5) ako u zapisniku o radu biračkog odbora nije zabilježen broj nevažećih glasačkih listića, a zbir broja glasova koje je pojedinačno dobila svaka izborna lista jednak je ili manji od broja glasačkih listića koji se nalaze u glasačkoj kutiji;
- 6) ako broj nevažećih glasačkih listića koji je zabilježen u zapisniku o radu biračkog odbora nije jednak razlici broja glasačkih listića koji se nalaze u glasačkoj kutiji i broja važećih glasačkih listića, a zbir broja glasova koje je pojedinačno dobila svaka izborna lista jednak je ili manji od broja glasačkih listića koji se nalaze u glasačkoj kutiji.

Kontrola zapisnika o radu biračkog odbora koju vrše članovi i zamjenici članova Republičke izborne komisije i lokalnih izbornih komisija

Član 111.

Član i zamjenik člana Republičke izborne komisije i lokalne izborne komisije ima pravo u roku od 48 sati od završetka glasanja izvršiti uvid u izborni materijal sa svakog biračkog mjeseta i provjeriti da li je glasao birač koji mu dostavi svoju adresu, JMBG i pismenu suglasnost za tu provjeru.

Zahtjev za kontrolu zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku

Član 112.

Na zahtjev koji se podnosi u roku od 48 sati od zatvaranja biračkih mjeseta, Republička izborna komisija određuje da lokalna izborna komisija uvidom u izborni materijal izvrši kontrolu zapisnika o radu biračkih odbora sa najviše 5% biračkih mjeseta na teritoriji lokalne izborne komisije.

Zahtjev za kontrolu zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku mogu podnijeti proglašena opoziciona izborna lista koja je prema preliminarnim rezultatima izbora osvojila više od 2% glasova i proglašena opoziciona manjinska izborna lista koja je prema preliminarnim rezultatima izbora osvojila više od 1% glasova.

Ako je zahtijevana kontrola zapisnika o radu biračkih odbora po uzorku za više od 5% biračkih mjeseta, kontrola zapisnika o radu biračkih odbora vrši se na onim biračkim mjestima na kojima je upisano najviše birača.

Protiv rješenja kojim je odbijen ili odbačen zahtjev za kontrolu zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku podnositelj zahtjeva može podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Protiv rješenja kojim je usvojen zahtjev za kontrolu zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku podnositelj proglašene izborne liste može podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 48 sati od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Kontrola zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku

Član 113.

O izvršenoj kontroli zapisnika o radu biračkih odbora lokalna izborna komisija sačinjava izvještaj i objavljuje ga na veb-prezentaciji.

Ako se na osnovu kontrole zapisnika o radu biračkih odbora u pogledu broja glasova koji je dobila određena izborna lista utvrdi da postoji ukupno odstupanje između sadržaja izbornog materijala i zapisnika o radu biračkog odbora veće od 10% na svim kontroliranim biračkim mjestima sa teritorije lokalne izborne komisije, Republička izborna komisija određuje da se izvrši kontrola zapisnika o radu biračkih odbora sa još 5% biračkih mesta.

Ako se nakon dodatne kontrole zapisnika o radu biračkih odbora u pogledu broja glasova koji je dobila određena izborna lista utvrdi da postoji ukupno odstupanje između sadržaja izbornog materijala i zapisnika o radu biračkog odbora veće od 10% na svim kontroliranim biračkim mjestima sa teritorije lokalne izborne komisije, Republička izborna komisija određuje da se izvrši kontrola zapisnika o radu biračkog odbora sa svih biračkih mesta na teritoriji lokalne izborne komisije.

Kontrola zapisnika o radu biračkih odbora po uzorku završava se kada Republička izborna komisija usvoji izvještaj lokalne izborne komisije kojim se konstatira da na kontroliranom uzorku ne postoji odstupanje između sadržaja izbornog materijala i zapisnika o radu biračkih odbora veće od 10%, odnosno izvještaj o rezultatima kontrole svih biračkih mesta sa teritorije lokalne izborne komisije.

Pravne posljedice kontrole zapisnika o radu biračkog odbora

Član 114.

Ako je prilikom kontrole zapisnika o radu biračkog odbora koju vrše članovi i zamjenici članova Republičke izborne komisije i lokalnih izbornih komisija, kao i prilikom kontrole zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku konstatirano da se ne slažu sadržaj izbornog materijala i zapisnik o radu biračkog odbora, lokalna izborna komisija donosi rješenje o ispravljanju zapisnika o radu biračkog odbora.

Ako je prilikom kontrole zapisnika o radu biračkog odbora koju vrše članovi i zamjenici članova Republičke izborne komisije i lokalnih izbornih komisija, kao i prilikom kontrole zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku konstatirano da postoji nepravilnost koja je razlog da se glasanje na biračkom mjestu poništi po službenoj dužnosti, lokalna izborna komisija donosi rješenje kojim poništava glasanje na biračkom mjestu.

Ako postoji osnovana sumnja da je veliko neslaganje između sadržaja izbornog materijala i zapisnika o radu biračkog odbora posljedica svjesne i namjerne aktivnosti koja je usmjerena na neistinito utvrđivanje rezultat izbora, Republička izborna komisija je dužna protiv članova biračkog odbora podnijeti krivičnu prijavu nadležnom javnom tužilaštvu.

Nemogućnost utvrđivanja rezultata glasanja na biračkom mjestu

Član 115.

Lokalna izborna komisija po službenoj dužnosti donosi rješenje kojim konstatira da se na određenom biračkom mjestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja:

- 1) ako glasanje na tom biračkom mjestu nije održano ili ako je prekinuto, a nije nastavljeno;
- 2) ako ne dobije zapisnik o radu biračkog odbora;
- 3) ako dostavljeni zapisnik o radu biračkog odbora nisu potpisala najmanje tri člana biračkog odbora;
- 4) ako postoje grube logičko-računske greške u popunjavanju zapisnika o radu biračkog odbora koje se nisu mogle otkloniti ni nakon uvida u cijelokupni izborni materijal sa biračkog mesta.

Rješenje kojim se konstatira da se na biračkom mjestu u inozemstvu ne mogu utvrditi rezultati glasanja donosi Republička izborna komisija.

Rješenje kojim se konstatira da se na biračkom mjestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja objavljuje se na veb-prezentaciji.

Protiv rješenja kojim se po službenoj dužnosti konstatira da se na biračkom mjestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja podnositelj proglašene izborne liste i birač koji je upisan u izvod iz biračkog spiska na tom biračkom mjestu mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 72 sata od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Poništavanje glasanja na biračkom mjestu po službenoj dužnosti

Član 116.

Lokalna izborna komisija po službenoj dužnosti donosi rješenje kojim poništava glasanje na biračkom mjestu ako utvrdi:

- 1) da je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja birača koji su izašli na izbole;
- 2) da je birački odbor omogućio da glasa lice koje nije upisano u izvod iz biračkog spiska;
- 3) da u glasačkoj kutiji nema kontrolnog lista, odnosno da kontrolni list nije popunjeno ili da ga nije potpisao prvi birač i bar jedan član biračkog odbora;
- 4) da je zbir broja neupotrebљenih glasačkih listića i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja glasačkih listića koje je primio birački odbor.

Rješenje kojim se po službenoj dužnosti poništava glasanje na biračkom mjestu u inozemstvu donosi Republička izborna komisija.

Rješenje kojim se po službenoj dužnosti poništava glasanje na biračkom mjestu objavljuje se na veb-prezentaciji.

Protiv rješenja kojim se po službenoj dužnosti poništava glasanje na biračkom mjestu podnositelj proglašene izborne liste i birač koji je upisan u izvod iz biračkog spiska na tom biračkom mjestu mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 72 sata od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Ponavljanje glasanja

Član 117.

Glasanje na biračkom mjestu se ponavlja ako je konstatirano da se na tom biračkom mjestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja ili ako je glasanje na tom biračkom mjestu poništeno.

Rješenje o sprovođenju ponovnog glasanja na biračkom mjestu Republička izborna komisija donosi u roku od tri dana od dana kada je na veb-prezentaciji objavljeno rješenje kojim je konstatirano da se na tom biračkom mjestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja, odnosno rješenje kojim je glasanje na tom biračkom mjestu poništeno.

Ako je protiv rješenja kojim je konstatirano da se na biračkom mjestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja, odnosno rješenja kojim je glasanje na biračkom mjestu poništeno podnijeto pravno sredstvo, rok za donošenje rješenja o sprovođenju ponovnog glasanja na tom biračkom mjestu računa se od dana kada je Republičkoj izbornoj komisiji dostavljena odluka po pravnom sredstvu.

Ponovno glasanje sprovodi se u roku od deset dana od dana donošenja rješenja o sprovođenju ponovnog glasanja.

Birački odbor za sprovođenje ponovnog glasanja

Član 118.

Lokalna izborna komisija imenuje novi birački odbor za sprovođenje ponovnog glasanja.

Ako na biračkom mjestu na kojem se ponavlja glasanje podnositelj proglašene izborne liste nije predložio člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora u proširenom sastavu, ima pravo da ih predloži za sprovođenje ponovnog glasanja.

Zbirni izvještaj o rezultatima glasanja

Član 119.

Lokalna izborna komisija u roku od 96 sati od zatvaranja biračkih mesta donosi za sva biračka mjesta koja se nalaze na njenoj teritoriji i bez odlaganja dostavlja Republičkoj izbornoj komisiji zbirni izvještaj o rezultatima glasanja koji sadrži broj birača upisanih u birački spisak, broj birača koji je izašao na izbole, broj glasačkih listića koji se nalaze u glasačkim kutijama, broj nevažećih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića i broj glasova koje je dobila svaka izborna lista.

Zbirni izvještaj o rezultatima glasanja u inozemstvu donosi Republička izborna komisija.

Ako je podnijeto pravno sredstvo zbog nepravilnosti tokom sprovođenja glasanja na biračkom mjestu i ako je podnijeto pravno sredstvo protiv rješenja kojim se konstatira da se na biračkom mjestu ne mogu utvrditi rezultati glasanja, odnosno rješenja kojim se poništava glasanje na biračkom mjestu, rok za donošenje i dostavljanje zbirnog izvještaja o rezultatima glasanja računa se od dana kada su lokalnoj izbornoj komisiji dostavljene odluke o svim podnijetim pravnim sredstvima.

Ako se na pojedinim biračkim mjestima sprovodi ponovno glasanje, rok za donošenje i dostavljanje zbirnog izvještaja o rezultatima glasanja računa se od zatvaranja biračkog mesta na kojem je najkasnije ponovljeno glasanje, odnosno od dana kada su lokalnoj izbornoj komisiji dostavljene odluke o svim eventualno podnijetim pravnim sredstvima u vezi sa ponovnim glasanjem.

Ako je podnijet zahtjev da se izvrši kontrola zapisnika o radu biračkog odbora po uzorku, rok za donošenje i dostavljanje zbirnog izvještaja o rezultatima glasanja računa se od završetka kontrole zapisnika o radu biračkog odbora.

Protiv zbirnog izvještaja o rezultatima glasanja podnositelj proglašene izborne liste i birač koji je upisan u birački spisak na biračkom mjestu koje se nalazi na teritoriji lokalne izborne komisije mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 72 sata od objavljivanja zbirnog izvještaja na veb-prezentaciji.

Protiv zbirnog izvještaja o rezultatima glasanja u inozemstvu podnositelj proglašene izborne liste i birač koji je upisan u birački spisak na biračkom mjestu u inozemstvu mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 72 sata od objavljivanja zbirnog izvještaja na veb-prezentaciji.

Poništaj zbirnog izvještaja o rezultatima glasanja po službenoj dužnosti

Član 120.

Ako nađe da lokalna izborna komisija nije utvrdila rezultate glasanja u skladu sa odredbama ovog zakona, Republička izborna komisija po službenoj dužnosti donosi rješenje kojim poništava zbirni izvještaj o rezultatima glasanja.

Ako lokalna izborna komisija ne doneše blagovremeno zbirni izvještaj o rezultatima glasanja ili ako se poništi zbirni izvještaj o rezultatima glasanja, Republička izborna komisija može preuzeti cjelokupni izborni materijal i donijeti zbirni izvještaj o rezultatima glasanja ako priroda stvari to dozvoljava i ako utvrđeno činjenično stanje pruža pouzdanu osnovu za to.

Ukupan izvještaj o rezultatima izbora

Član 121.

Republička izborna komisija u roku od 96 sati od prijema svih zbirnih izvještaja o rezultatima glasanja donosi i objavljuje za sva biračka mesta ukupan izvještaj o rezultatima izbora koji sadrži broj birača upisanih u birački spisak, broj birača koji je izašao na izbole, broj birača koji su glasali, broj nevažećih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića, broj glasova koje je dobila svaka izborna lista i broj mandata koji je dobila svaka izborna lista.

Broj birača koji su glasali utvrđuje se na osnovu broja glasačkih listića koji se nalaze u glasačkim kutijama.

Ako je podnijeto pravno sredstvo protiv zbirnog izvještaja o rezultatima glasanja, rok za donošenje i objavljivanje ukupnog izvještaja o rezultatima izbora računa se od dana kada je Republičkoj izbornoj komisiji dostavljena odluka po pravnom sredstvu.

Protiv ukupnog izvještaja o rezultatima izbora podnositelj proglašene izborne liste i birač mogu podnijeti prigovor Republičkoj izbornoj komisiji u roku od 72 sata od objavljivanja ukupnog izvještaja na veb-prezentaciji.

Objavljivanje izvještaja o rezultatima izbora

Član 122.

Republička izborna komisija na veb-prezentaciji objavljuje rezultate glasanja za svako biračko mjesto i sve zbirne izvještaje o rezultatima glasanja.

Ukupan izvještaj o rezultatima izbora objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Statistička obrada podataka

Član 123.

Statistička obrada podataka obuhvata unos rezultata glasanja iz zapisnika o radu biračkih odbora u bazu rezultata izbora sa svih biračkih mesta, logičko-računsku kontrolu rezultata unijetih u zapisnike o radu biračkih odbora i izradu izvještaja za potrebe Republičke izborne komisije i lokalnih izbornih komisija.

Republički organ nadležan za poslove statistike određuje lica koja u sjedištu Republičke izborne komisije i lokalnih izbornih komisija vrše poslove statističke obrade podataka.

Podnositelj proglašene izborne liste može Republičkoj izbirnoj komisiji prijaviti lice koje ima pravo da prisustvuje statističkoj obradi podataka u Republičkoj izbirnoj komisiji i lokalnim izbornim komisijama.

Odmah pošto se statistički obrade, podaci o rezultatima glasanja na biračkim mjestima se objavljaju na veb-prezentaciji, počev od podataka sa prvog obrađenog biračkog mesta, zaključno sa objavljinjem ukupnih rezultata izbora.

Republička izborna komisija na sjednici utvrđuje preliminarne rezultate izbora za sva biračka mjesta koja su obrađena u roku od 24 sata od zatvaranja biračkih mesta.

Republička izborna komisija propisuje pravila o statističkoj obradi podataka.

6. Prekid izbornih radnji

Razlog za prekid izbornih radnji

Član 124.

Republička izborna komisija po službenoj dužnosti donosi rješenje o prekidu izbornih radnji kada uslijed ratnog stanja i vanrednog stanja ili proglašene vanredne situacije za teritoriju Republike Srbije nije moguće sprovesti izbore ili je to znatno otežano.

Rješenje o prekidu izbornih radnji proizvodi pravno dejstvo danom njegovog objavljinjanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Posljedice prekida izbornih radnji

Član 125.

Prekidom izbornih radnji prestaju teći svi rokovi za vršenje izbornih radnji.

Dok traje prekid izbornih radnji organi za sprovođenje izbora ne mogu poduzimati nikakve radnje u izbornom postupku.

Pravno dejstvo izborne radnje koja se poduzima dok traje prekid izbornih radnji može nastupiti tek kada se nastavi izborni postupak.

Izuzetno, dok traje prekid izbornih radnji birači mogu potpisivati izjave da podržavaju izbornu listu.

Nastavak izbornih radnji

Član 126.

Kada prestanu razlozi za prekid izbornih radnji, Republička izborna komisija po službenoj dužnosti donosi rješenje o nastavljanju izbornih radnji i objavljuje ga u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Rokovi koji su uslijed prekida izbornih radnji prestali teći nastavljaju teći od dana kada je rješenje o nastavljanju izbornih radnji objavljeno u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Prijedlog za prekid, odnosno nastavak izbornih radnji

Član 127.

Prijedlog za prekid, odnosno nastavak izbornih radnji može podnijeti politička stranka i podnositelj proglašene izborne liste.

O prijedlogu za prekid, odnosno nastavak izbornih radnji Republička izborna komisija je dužna donijeti i objaviti odluku u roku od 24 sata od njegovog prijema.

VI. RASPODJELA, DODELJIVANJE I PRESTANAK MANDATA

Izborni census

Član 128.

U raspodjeli mandata mogu učestvovati samo izborne liste koje su dobine najmanje 3% glasova od broja birača koji su glasali.

Ako nijedna izborna lista nije dobila 3% glasova od broja birača koji su glasali, onda sve izborne liste koje su dobine glasove mogu učestvovati u raspodjeli mandata.

Sistem najvećeg količnika

Član 129.

Mandati se raspodjeljuju tako što se ukupan broj glasova koji je dobila izborna lista koja učestvuje u raspodjeli mandata podjeli svakim brojem od jedan do 250.

Dobiveni količnici razvrstavaju se po veličini tako da izbornoj listi pripada onoliko mandata koliko ima svojih količnika među 250 najvećih količnika svih izbornih lista koje učestvuju u raspodjeli.

Ako dvije ili više izbornih lista dobiju iste količnike na osnovu kojih se raspodjeljuje mandat, prednost ima izborna lista koja je dobila veći broj glasova.

Ako određenoj izbornoj listi pripada više mandata nego što ima kandidata za narodne poslanike, mandat koji se ne dodijeli toj izbornoj listi dodjeljuje se izbornoj listi kojoj pripada sljedeći najveći količnik za koji nije dodijeljen mandat.

Dodjela mandata

Član 130.

Republička izborna komisija u roku od deset dana od dana objavljivanja ukupnog izvještaja o rezultatima izbora rješenjem dodjeljuje mandate kandidatima za narodne poslanike po njihovom redoslijedu na izbornoj listi, počev od prvog kandidata sa izborne liste i izdaje uvjerenja o izboru za narodnog poslanika.

Prestanak mandata

Član 131.

Narodnom poslaniku prestaje mandat kada se potvrde mandati za dve trećine narodnih poslanika iz narednog saziva Narodne skupštine.

Prije nego što se potvrde mandati za dve trećine narodnih poslanika iz narednog saziva Narodne skupštine, narodnom poslaniku mandat prestaje:

- 1) ako umre;

2) ako je pravnosnažnom sudskom odlukom potpuno lišen poslovne sposobnosti, odnosno ako je pravnosnažnom sudskom odlukom o djelimičnom lišenju poslovne sposobnosti utvrđeno da je nesposoban vršiti izbornu pravo;

3) ako je pravnosnažnom sudskom odlukom osuđen na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci;

4) ako je preuzeo funkciju koja je po Ustavu i zakonu nespojiva s funkcijom narodnog poslanika;

5) ako je izgubio državljanstvo Republike Srbije;

6) ako podnese ostavku.

Narodnom poslaniku mandat prestaje kada nastupi slučaj koji predstavlja razlog za prestanak mandata.

Ostavka narodnog poslanika

Član 132.

Ostavka narodnog poslanika podnosi se u pismenoj formi, a potpis podnositelja mora biti ovjeren u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjeravanje potpisa.

Ostavka se lično podnosi Narodnoj skupštini u roku od tri dana od dana ovjere potpisa podnositelja.

Ostavka je punovažna samo ako je potpis narodnog poslanika ovjeren nakon što mu je potvrđen mandat.

Ostavka se ne može opozvati.

Narodnom poslaniku mandat prestaje onog dana kada podnese ostavku.

Konstatiranje da je prestao mandat

Član 133.

Narodna skupština konstatira da je narodnom poslaniku prestao mandat odmah nakon što primi obavještenje o razlozima za prestanak mandata, na sjednici koja je u toku, odnosno na prvoj narednoj sjednici.

Popunjavanje upražnenog poslaničkog mjesta

Član 134.

Mandat koji prestane narodnom poslaniku prije nego što se potvrde mandati za dvije trećine narodnih poslanika iz narednog saziva Narodne skupštine dodjeljuje se rješenjem prvom narednom kandidatu sa iste izborne liste kojem nije bio dodijeljen mandat narodnog poslanika u roku od sedam dana od dana kada je konstatirano da je prestao mandat.

Ako na izbornoj listi nema kandidata kojima nije dodijeljen mandat, upražnjeno poslaničko mjesto se popunjava tako što se mandat dodjeljuje prvom kandidatu sa druge izborne liste koja ima sljedeći najveći količnik za koji nije bio dodijeljen mandat narodnog poslanika.

Popunjavanje upražnenog poslaničkog mjesta sa koalicione izborne liste

Član 135.

Mandat koji narodnom poslaniku sa koalicione izborne liste prestane prije nego što se potvrde mandati za dvije trećine narodnih poslanika iz narednog saziva

Narodne skupštine, dodjeljuje se prvom sljedećem kandidatu iste političke stranke na toj izbornoj listi kojem nije bio dodijeljen mandat narodnog poslanika.

Ako na izbornoj listi nema kandidata iste političke stranke kojem nije dodijeljen mandat, upražnjeno poslaničko mjesto se popunjava tako što se mandat dodjeljuje prvom sljedećem kandidatu sa izborne liste kojem nije bio dodijeljen mandat ukoliko koalicionim sporazumom nije predviđeno da se u takvom slučaju mandat dodjeljuje prvom sljedećem kandidatu određene političke stranke kojem nije bio dodijeljen mandat narodnog poslanika.

Ponovno dodjela mandata narodnom poslaniku

Član 136.

Narodni poslanik koji je podnijelo ostavku da bi preuzeo funkciju člana Vlade može po prestanku funkcije člana Vlade podnijeti zahtjev da mu se ponovo dodijeli mandat u istom sazivu Narodne skupštine ako postoji upražnjeno poslaničko mjesto koje pripada izbornoj listi sa koje je izabran.

VII. POSEBNA PRAVILA ZA IZBORNE LISTE NACIONALNIH MANJINA

Izborna lista nacionalne manjine

Član 137.

Izbornom listom nacionalne manjine u smislu ovog zakona smatra se ona izborna lista za koju je Republička izborna komisija utvrdila da je osnovni cilj njenog podnošenja predstavljanje i zastupanje interesa nacionalne manjine, kao i zaštita i poboljšanje prava pripadnika nacionalne manjine, u skladu sa međunarodnim pravnim standardima.

Republička izborna komisija posebnim rješenjem utvrđuje da izborna lista ima položaj izborne liste nacionalne manjine u smislu ovog zakona istovremeno kada je proglašava, a na prijedlog podnositelja izborne liste koji mora biti podnijet zajedno sa izbornom listom.

Republička izborna komisija može da zatraži mišljenje nadležnog nacionalnog savjeta nacionalne manjine o tome da li određena izborna lista može imati položaj izborne liste nacionalne manjine.

Podnositelj izborne liste nacionalne manjine može biti samo politička stranka nacionalne manjine ili koalicija koju čine isključivo političke stranke nacionalnih manjina.

Zabrana da se izigra zakon

Član 138.

Republička izborna komisija rješenjem odbija prijedlog da se određenoj izbornoj listi utvrdi da ima položaj izborne liste nacionalne manjine ako je nosilac liste ili kandidat za narodnog poslanika na toj izbornoj listi lice za koje je opštepoznato da je član druge političke stranke koja nije politička stranka nacionalne manjine ili ako se utvrde druge okolnosti koje nesumnjivo ukazuju na namjeru da se izigra zakon.

Položaj izborne liste nacionalne manjine prilikom kandidiranja

Član 139.

Republička izborna komisija može proglašiti izbornu listu nacionalne manjine ako podnositelj izborne liste dostavi 5.000 ovjerenih izjava birača da podržavaju izbornu listu.

Položaj izborne liste nacionalne manjine prilikom raspodjele mandata

Član 140.

Izborna lista nacionalne manjine učestvuje u raspodjeli mandata i onda kada dobije manje od 3% glasova od broja birača koji su glasali.

Kada se raspodjeljuju mandati primjenom sistema najvećeg količnika, količnici izbornih lista nacionalnih manjina koje su osvojile manje od 3% glasova uvećavaju se za 35%.

VIII. PREDSTAVLJANJE PODNOSITELJA PROGLAŠENIH IZBORNIH LISTA I KANDIDATA SA PROGLAŠENIH IZBORNIH LISTA

Pravo podnositelja proglašene izborne liste na predstavljanje

Član 141.

Podnositelji proglašenih izbornih lista i kandidati sa proglašenih izbornih lista imaju pravo biti besplatno i jednakо predstavljeni u programima javnih medijskih servisa na način propisan ovim zakonom.

Osiguranje predstavljanja podnositelja izborne liste

Član 142.

Javni medijski servisi su dužni u svom programu svim podnositeljima proglašenih izbornih lista i kandidatima sa proglašenih izbornih lista osigura da predstave svoje izborne programe besplatno i bez diskriminacije.

Nepristrasnost u predstavljanju podnositelja proglašenih izbornih lista

Član 143.

Javni medijski servisi su dužni da u programskim sadržajima namijenjenim predstavljanju osiguraju podnositeljima proglašenih izbornih lista i kandidatima sa proglašenih izbornih lista uslove za nepristrasno, pravično i uravnoteženo predstavljanje.

Sporazum o broju i trajanju emisija za predstavljanje podnositelja proglašenih izbornih lista

Član 144.

Po dva predstavnika republičkog javnog medijskog servisa, Vlade i političkih stranaka koje imaju narodne poslanike sporazumom utvrđuju broj i trajanje emisija za predstavljanje podnositelja proglašenih izbornih lista.

Sporazum o broju i trajanju emisija za predstavljanje podnositelja proglašenih izbornih lista zaključuje se najkasnije pet dana od dana kada je odluka o raspisivanju izbora stupila na snagu i bez odlaganja se objavljuje na veb-prezentaciji.

Republički javni medijski servis uz učešće predstavnika Vlade, političkih stranaka koje imaju narodne poslanike i podnositelja proglašenih izbornih lista utvrđuje pravila za predstavljanje podnositelja proglašenih izbornih lista, izbornih programa i kandidata za narodne poslanike.

Nadzorni odbor za izbornu kampanju

Član 145.

U sproveđenju izbora opšti nadzor nad postupcima političkih stranaka, podnositelja proglašenih izbornih lista, kandidata za narodne poslanike i javnih medijskih servisa u toku izbornih aktivnosti sprovodi Nadzorni odbor za izbornu kampanju (u daljem tekstu: Nadzorni odbor).

Nadzorni odbor ima deset članova, koje imenuje Narodna skupština, od kojih polovinu na prijedlog Vlade, a polovinu na prijedlog poslaničkih grupa u Narodnoj skupštini iz reda istaknutih javnih radnika.

Članovi Nadzornog odbora ne mogu biti članovi organa političkih stranaka.

Predsjednika Nadzornog odbora biraju između sebe članovi Nadzornog odbora tajnim glasanjem.

Nadležnost Nadzornog odbora

Član 146.

Nadzorni odbor:

- 1) prati predizborne aktivnosti i ukazuje na eventualne nepravilnosti u postupanju političkih stranaka, kandidata i drugih učesnika u izbornom postupku;
- 2) kontrolira postupanje javnih medijskih servisa u primjeni odredbi ovog zakona koje se odnose na osiguranje uslova za nepristrasno, pravično i uravnoteženo predstavljanje podnositelja proglašenih izbornih lista i kandidata sa proglašenih izbornih lista;
- 3) predlaže mјere za poštovanje jednakosti kandidata u izlaganju njihovih programa;
- 4) obraća se javnosti radi zaštite moralnog integriteta ličnosti kandidata;
- 5) upozorava na postupke političkih stranaka, kandidata i sredstava javnog obavještavanja kojima se ometa izborna kampanja i ugrožava jednakost prava svih kandidata;
- 6) donosi svoj poslovnik.

Ako bilo koji učesnik u izbornoj kampanji svojim ponašanjem poziva na nasilje, širi nacionalnu, vjersku ili rasnu mržnju ili podstiče na neravnopravnost polova, Nadzorni odbor bez odlaganja daje inicijativu za pokretanje postupka pred nadležnim državnim organima.

Ako se sporazum o broju i trajanju emisija za predstavljanje podnositelja proglašenih izbornih lista ne zaključi u predviđenom roku, Nadzorni odbor utvrđuje broj i trajanje emisija za predstavljanje podnositelja proglašenih izbornih lista.

Sredstva za rad Nadzornog odbora osiguravaju se u budžetu Republike Srbije.

Uslove za rad Nadzornog odbora osigurava Narodna skupština.

IX. ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

Pravna sredstva u sproveđenju izbora

Član 147.

Pravna sredstva u sproveđenju izbora su zahtjev za poništavanje glasanja na biračkom mjestu, prigovor i žalba.

Zahtjev za poništavanje glasanja na biračkom mjestu

Član 148.

Podnositelj proglašene izborne liste ima pravo u roku od 72 sata od zatvaranja biračkog mjeseta podnijeti zahtjev za poništavanje glasanja na biračkom mjestu zbog nepravilnosti tokom sproveđenja glasanja.

Birač može u roku od 72 sata od zatvaranja biračkog mjeseta podnijeti zahtjev za poništavanje glasanja na biračkom mjestu na kojem je upisan u izvod iz biračkog spiska ako ga je birački odbor neosnovano spriječio da glasa ili ako mu je na biračkom mjestu povrijedeno pravo na slobodno i tajno glasanje.

O zahtjevu za poništavanje glasanja na biračkom mjestu odlučuje lokalna izborna komisija, a o zahtjevu za poništavanje glasanja na biračkom mjestu u inozemstvu odlučuje Republička izborna komisija.

Organ nadležan za odlučivanje o zahtjevu za poništavanje glasanja na biračkom mjestu dužan je u roku od 72 sata od prijema tog zahtjeva donijeti rješenje po tom zahtjevu i objaviti ga na veb-prezentaciji.

Sadržaj zahtjeva za poništavanje glasanja na biračkom mjestu

Član 149.

Zahtjev za poništavanje glasanja na biračkom mjestu mora biti razumljiv i sadržati sve ono što je potrebno da bi po njemu moglo da se postupi, a naročito:

- 1) označenje organa koji je nadležan da odluči po zahtjevu;
- 2) ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta, broj telefona i adresu za prijem elektronske pošte birača ako je podnositelj zahtjeva birač;
- 3) naziv proglašene izborne liste, naziv podnositelja proglašene izborne liste i ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta, broj telefona i adresu za prijem elektronske pošte lica koje je ovlašteno zastupati podnositelja proglašene izborne liste ako zahtjev podnosi podnositelj proglašene izborne liste;
- 4) potpis podnositelja zahtjeva;
- 5) predmet zahtjeva, a naročito tačno označenje biračkog mjeseta (naziv opštine, odnosno grada u kojem se nalazi biračko mjesto i broj biračkog mjeseta) i tačan opis radnje uz naznačenje ko je i kada tu radnju poduzeo;
- 6) činjenice na kojima se zasniva zahtjev;
- 7) dokaze.

Ako je zahtjev za poništavanje glasanja nerazumljiv ili nepotpun, organ nadležan o tom zahtjevu odlučiti donosi rješenje kojim ga odbacuje.

Opšta pravila o pravu na prigovor

Član 150.

Podnositelj proglašene izborne liste ima pravo podnijeti prigovor protiv donijete odluke, protiv poduzete radnje i zbog propusta da se doneše odluka, odnosno poduzme radnja u sproveđenju izbora, ako ovim zakonom nije predviđeno drugačije.

Prigovor se ne može podnijeti protiv odluke, radnje ili propusta da se doneše odluka, odnosno poduzme radnja za koje je predviđeno drugo pravno sredstvo.

Podnositelj izborne liste, politička stranka, poslanička grupa, kandidat za narodnog poslanika, birač i lice čije je ime u nazivu izborne liste ili podnositelja izborne liste mogu podnijeti prigovor kada je to propisano ovim zakonom.

Sadržaj prigovora

Član 151.

Prigovor mora biti razumljiv i sadržati sve ono što je potrebno da bi po njemu moglo da se postupi, a naročito:

- 1) označenje da se prigovor podnosi Republičkoj izbirnoj komisiji;
- 2) ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta, broj telefona i adresu za prijem elektronske pošte podnositelja prigovora ako je podnositelj prigovora fizičko lice;
- 3) naziv i sjedište podnositelja prigovora i ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta, broj telefona i adresu za prijem elektronske pošte lica koje je ovlašteno zastupati podnositelja prigovora ako je podnositelj prigovora pravno lice;
- 4) naziv proglašene izborne liste, naziv podnositelja proglašene izborne liste i ime, prezime, JMBG, mjesto i adresu prebivališta, broj telefona i adresu za prijem elektronske pošte lica koje je ovlašteno zastupati podnositelja proglašene izborne liste ako prigovor podnosi podnositelj proglašene izborne liste;
- 5) potpis podnositelja prigovora;
- 6) predmet prigovora, a naročito tačan naziv odluke uz označenje donosioca, datum donošenja i broj pod kojim je zavedena odluka ako se prigovorom osporava odluka, odnosno tačan opis radnje uz naznačenje ko je i kada tu radnju poduzeo ako se prigovorom osporava radnja u izbornom postupku;
- 7) činjenice na kojima se zasniva prigovor;
- 8) dokaze.

Ako je prigovor nerazumljiv ili nepotpun, Republička izborna komisija donosi rješenje kojim ga odbacuje.

Rok za podnošenje prigovora

Član 152.

Prigovor se može podnijeti u roku od 72 sata od objavljivanja odluke, odnosno poduzimanja radnje koju podnositelj smatra nepravilnom, ako drugačije nije određeno ovim zakonom.

Prigovor zbog toga što u roku koji je propisan zakonom ili podzakonskim aktom Republičke izbornoj komisiji nije donijeta odluka, odnosno poduzeta radnja može se podnijeti u roku od 72 sata od isteka roka u kojem je odluka trebala biti donijeta, odnosno u kojem je radnja trebala biti poduzeta, ako drugačije nije određeno ovim zakonom.

Nadležnost za odlučivanje po prigovoru

Član 153.

O prigovoru odlučuje Republička izborna komisija.

Republička izborna komisija je dužna u roku od 72 sata od prijema prigovora donijeti i objaviti rješenje o prigovoru.

Prigovor i rješenje o prigovoru Republička izborna komisija objavljuje na veb-prezentaciji.

**Prigovor protiv rješenja kojim je odlučeno o zahtjevu za
poništavanje glasanja na biračkom mjestu**

Član 154.

Protiv rješenja kojim je odbačen ili odbijen zahtjev za poništavanje glasanja na biračkom mjestu podnositelj zahtjeva može podnijeti prigovor Republičkoj izornoj komisiji u roku od 72 sata od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Prigovor zbog toga što u propisanom roku nije donijeta odluka o zahtjevu za poništavanje glasanja na biračkom mjestu može se podnijeti u roku od 72 sata od isteka roka u kojem je trebala biti donijeta odluka o tom zahtjevu.

Protiv rješenja kojim je usvojen zahtjev za poništavanje glasanja na biračkom mjestu podnositelj proglašene izborne liste može podnijeti prigovor Republičkoj izornoj komisiji u roku od 72 sata od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Protiv rješenja o zahtjevu za poništavanje glasanja na biračkom mjestu prigovor se podnosi preko lokalne izborne komisije, koja je dužna u roku od 72 sata od prijema prigovora dostaviti Republičkoj izornoj komisiji prigovor i sve spise tog predmeta.

Republička izorna komisija donosi rješenje po prigovoru u roku od 72 sata od prijema prigovora sa spisima i objavljuje ga na veb-prezentaciji.

Odluke Republičke izborne komisije po prigovoru

Član 155.

Ako Republička izorna komisija usvoji prigovor, ona poništava odluku donijetu u sprovođenju izbora, odnosno radnju poduzetu u sprovođenju izbora.

Kada nađe da odluku protiv koje je podnijet prigovor treba poništiti, Republička izorna komisija može doneti drugu odluku umjesto poništene.

Kada nađe da rješenje kojim je odlučeno o zahtjevu za poništaj glasanja na biračkom mjestu treba poništiti, Republička izorna komisija može meritorno odlučiti po zahtjevu za poništaj glasanja na biračkom mjestu ako priroda stvari to dozvoljava i ako utvrđeno činjenično stanje pruža pouzdanu osnovu za to.

**Žalba protiv rješenja Republičke izorne komisije kojim je
odlučeno po prigovoru**

Član 156.

Protiv rješenja Republičke izorne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor podnositelj prigovora može podnijeti žalbu Upravnem sudu u roku od 72 sata od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji.

Žalba zbog toga što u propisanom roku nije donijeta odluka o prigovoru može se podnijeti u roku od 72 sata od isteka roka u kojem je trebala biti donijeta odluka o prigovoru.

Protiv rješenja Republičke izorne komisije kojim je usvojen prigovor podnositelj proglašene izborne liste, podnositelj izborne liste, politička stranka, poslanička grupa, kandidat za narodnog poslanika, birač i lice čije je ime u nazivu izborne liste ili podnositelja izborne liste mogu podnijeti žalbu Upravnem sudu u roku od 72 sata od objavljivanja tog rješenja na veb-prezentaciji ako im je time što je usvojen prigovor neposredno povrijeđen pravni interes.

Postupanje po žalbi

Član 157.

Republička izborna komisija dužna je u roku od 24 sata od prijema žalbe dostaviti Upravnom суду žalbu i sve spise tog predmeta.

Upravni sud donosi odluku po žalbi u roku od 72 sata od prijema žalbe sa spisima.

Odluku donijetu u postupku po žalbi Upravni sud dostavlja podnositelju žalbe preko Republičke izborne komisije.

Odluke Upravnog suda po žalbi

Član 158.

Ako Upravni sud usvoji žalbu, on poništava odluku donijetu u sprovođenju izbora, odnosno radnju poduzetu u sprovođenju izbora.

Kada nađe da odluku protiv koje je podnijeta žalba treba poništiti, Upravni sud može meritorno odlučiti po prigovoru ako priroda stvari to dozvoljava i ako utvrđeno činjenično stanje pruža pouzdanu osnovu za to.

Odluka Upravnog suda kojom je meritorno odlučeno po prigovoru u svemu zamjenjuje poništenu odluku.

Odluka donijeta u postupku po žalbi je pravnosnažna i protiv nje se ne mogu podnijeti vanredna pravna sredstva predviđena zakonom kojim se uređuje upravni spor.

Ako Upravni sud usvoji žalbu i poništi odluku donijetu u sprovođenju izbora, odnosno radnju poduzetu u sprovođenju izbora, odgovarajuća odluka se donosi, odnosno odgovarajuća radnja se poduzima najkasnije za deset dana od dana kada je Republička izborna komisija primila odluku Upravnog suda.

Primjena propisa o opštem upravnom postupku i upravnom sporu

Član 159.

Odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak shodno se primjenjuju na odlučivanje o zahtjevu za poništavanje glasanja na biračkom mjestu i na odlučivanje o prigovoru.

Odredbe zakona kojim se uređuje upravni spor shodno se primjenjuju na odlučivanje o žalbi na rješenje Republičke izborne komisije kojim je odlučeno o prigovoru.

Objavljivanje pravnih sredstava i odluka po pravnim sredstvima

Član 160.

Republička izborna komisija na veb-prezentaciji objavljuje sva podnijeta pravna sredstva i odluke koje su donijete po njima.

X. POSMATRANJE RADA ORGANA ZA SPROVOĐENJE IZBORA

Prijavljivanje za domaćeg posmatrača

Član 161.

Udruženje registrirano u Republici Srbiji čiji se ciljevi ostvaruju u oblasti izbora i koje je zainteresirano da posmatra rad organa za sprovođenje izbora može podnijeti

Republičkoj izbornoj komisiji prijavu za domaćeg posmatrača najkasnije sedam dana prije dana glasanja.

Uz prijavu za domaćeg posmatrača prilaže se spisak predstavnika domaćeg posmatrača, koji sadrži ime, prezime, JMBG i područje posmatranja za svakog predstavnika domaćeg posmatrača koji se prijavljuje za akreditaciju.

Predstavnik domaćeg posmatrača može biti akreditiran za domaćeg posmatrača samo ako je punoljetan državljanin Republike Srbije, ako nije kandidat za narodnog poslanika niti član organa za sprovođenje izbora.

Prijavljanje za stranog posmatrača

Član 162.

Međunarodna i strana organizacija i udruženje koji su zainteresirani da prate rad organa za sprovođenje izbora mogu podnijeti Republičkoj izbornoj komisiji prijavu za stranog posmatrača najkasnije deset dana prije dana glasanja.

Uz prijavu za stranog posmatrača prilaže se spisak predstavnika stranog posmatrača, koji sadrži ime, prezime, broj putne isprave, naziv države koja je izdala putnu ispravu i područje praćenja za svakog predstavnika stranog posmatrača koji se prijavljuje za akreditaciju.

Uz prijavu za stranog posmatrača prilaže se i spisak prevodilaca ako su oni u pratnji prijavljenih predstavnika stranog posmatrača, koji sadrži ime, prezime i JMBG za svakog prijavljenog prevodioca koji je državljanin Republike Srbije, odnosno ime, prezime, broj putne isprave i naziv države koja je izdala putnu ispravu za svakog prijavljenog prevodioca koji je državljanin strane države koji se prijavljuje za akreditaciju.

Prijavu za stranog posmatrača i spisak predstavnika stranog posmatrača i prevodilaca koji su u njihovoј pratnji Republička izborna komisija bez odlaganja dostavlja ministarstvu nadležnom za vanjske poslove, koje je dužno svoje mišljenje o toj prijavi dostaviti Republičkoj izbornoj komisiji u roku od tri dana od dana kada je prijavu primilo.

Prijavljanje strane države za posmatrača

Član 163.

Predstavnik strane države koja je zainteresirana pratiti rad organa za sprovođenje izbora može podnijeti prijavu strane države za posmatrača ministarstvu nadležnom za vanjske poslove najkasnije deset dana prije dana glasanja.

Uz prijavu strane države za posmatrača prilaže se spisak njenih predstavnika, koji sadrži ime, prezime, broj putne isprave, naziv države koja je izdala putnu ispravu i područje praćenja za svakog njenog predstavnika koji se prijavljuje za akreditaciju.

Uz prijavu strane države za posmatrača prilaže se i spisak prevodilaca ako su oni u pratnji njenih prijavljenih predstavnika, koji sadrži ime, prezime i JMBG za svakog prevodioca koji je državljanin Republike Srbije, odnosno ime, prezime, broj putne isprave i naziv države koja je izdala putnu ispravu za svakog prijavljenog prevodioca koji je državljanin strane države koji se prijavljuje za akreditaciju.

Ministarstvo nadležno za vanjske poslove proslijeđuje prijavu strane države za posmatrača i spisak njenih predstavnika i prevodilaca koji su u njihovoј pratnji sa mišljenjem Republičkoj izbornoj komisiji u roku od tri dana od dana kada je prijavu primilo.

Ovlaštenje posmatrača

Član 164.

Posmatraču koji se prijavio da posmatra rad biračkih odbora može se dozvoliti da posmatra rad svih biračkih odbora na teritoriji određene lokalne izborne komisije.

Posmatraču koji se prijavio da posmatra rad biračkog odbora u inozemstvu ili rad biračkog odbora u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija može se dozvoliti da posmatra rad samo onog biračkog odbora za koji se prijavio.

Posmatraču koji se prijavio da posmatra rad lokalnih izbornih komisija može se dozvoliti da posmatra rad svih lokalnih izbornih komisija na teritoriji određenog upravnog okruga, odnosno Grada Beograda.

Sjednici Republičke izborne komisije, lokalne izborne komisije ili na biračkom mjestu ne mogu istovremeno prisustvovati dva predstavnika istog udruženja koje je prijavljeno kao domaći posmatrač.

Ovlaštenje i legitimacija

Član 165.

Podnositelju prijave kojem je dozvoljeno da posmatra rad organa za sprovođenje izbora Republička izborna komisija izdaje odgovarajuće ovlaštenje, a njegovim predstavnicima i prevodiocima koji su u njihovoј pratnji odgovarajuće legitimacije u koje se upisuju neophodni podaci iz spiska priloženog uz prijavu za posmatrača.

Ovlaštenja i legitimacije izdaju se u roku od tri dana od dana podnošenja prijave za posmatrača, odnosno od prijema mišljenja ministarstva nadležnog za vanjske poslove ako prijava ispunjava uslove propisane zakonom.

Troškove posmatranja rada organa za sprovođenje izbora snosi podnositelj prijave za posmatrača.

Položaj posmatrača

Član 166.

Organ za sprovođenje izbora dužan je da predstavniku posmatrača i prevodiocu u njegovoј pratnji omogući da nesmetano posmatraju svaku izbornu radnju.

Predstavnik posmatrača i prevodilac u njegovoј pratnji dužni su legitimacije nositi na vidnom mjestu.

Prevodilac nema pravo na sjednici izborne komisije i na biračkom mjestu boraviti bez predstavnika posmatrača u čijoj je pratnji.

Posmatrač rada izborne komisije

Član 167.

Predstavnik posmatrača rada izborne komisije dužan je kretati se u okviru ovlaštenja koja je dobio.

Republička izborna komisija može predstavniku posmatrača rada izborne komisije oduzeti akreditaciju ako se on ne ponaša u okviru svojih ovlaštenja.

Posmatrač rada biračkog odbora

Član 168.

Predstavnik posmatrača rada biračkog odbora može pratiti rad biračkog odbora od primopredaje izbornog materijala prije glasanja do okončanja primopredaje izbornog materijala poslije glasanja, uključujući i otvaranje glasačke kutije, prebrojavanje glasova, utvrđivanje rezultata glasanja, glasanje van biračkog mjestu, kao i ponovno glasanje na tom biračkom mjestu.

Ako se ponovi glasanje na nekom biračkom mjestu, podnositelj prijave za posmatrača ima pravo promijeniti svoje predstavnike koji posmatraju rad biračkog odbora, a ako na tom biračkom mjestu nije imao svoje predstavnike, može da ih prijavi radi praćenja rada biračkog odbora na sprovođenju ponovnog glasanja.

Predstavnik posmatrača rada biračkog odbora dužan je da postupa po pravilima o održavanju reda na biračkom mjestu.

Birački odbor može udaljiti predstavnika posmatrača s biračkog mesta ako se on ne pridržava pravila o održavanju reda na biračkom mjestu, ako na biračkom mjestu koristi mobilni telefon ili druga sredstva za vezu i komunikaciju, a posebno ako ometa rad biračkog odbora.

Birački odbor je dužan o udaljenju predstavnika posmatrača i razlozima za njegovo udaljenje odmah obavijestiti lokalnu izbornu komisiju, a birački odbor u inozemstvu o tome obavještava Republičku izbornu komisiju.

O prisustvu predstavnika posmatrača rada biračkog odbora sačinjava se zapisnik na obrascu koji propisuje Republička izborna komisija, a koji sadrži podatke o predstavnicima posmatrača koji su pratili rad biračkog odbora i njihove eventualne primjedbe.

XI. TROŠKOVI SPROVOĐENJA IZBORA

Član 169.

Sredstva za rad organa za sprovođenje izbora, izborni materijal i druge troškove sprovođenja izbora osiguravaju se u budžetu Republike.

Republička izborna komisija utvrđuje naknade za rad u organima za sprovođenje izbora i drugih troškova sprovođenja izbora.

HII. KAZNENE ODREDBE

Kršenje pravila o izbornoj tišini

Član 170.

Novčanom kaznom od 100.000 do 600.000 dinara kaznit će se za prekršaj pravno lice koje 48 sati prije dana glasanja i na dan glasanja do zatvaranja biračkih mesta u medijima i na javnim skupovima objavi procjenu rezultata izbora, javno predstavlja kandidate na izborima i njihove izborne programe i poziva birače da glasaju, odnosno ne glasaju za određene izborne liste.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u mediju koji 48 sati prije dana glasanja i na dan glasanja do zatvaranja biračkih mesta objavi procjenu rezultata izbora, javno predstavlja kandidate na izborima i njihove izborne programe i poziva birače da glasaju, odnosno ne glasaju za određene izborne liste.

Novčanom kaznom od 20.000 do 50.000 dinara kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u pravnom licu koje 48 sati prije dana glasanja i na dan glasanja do zatvaranja biračkih mesta u medijima i na javnim skupovima objavi procjenu

rezultata izbora, javno predstavlja kandidate na izborima i njihove izborne programe i poziva birače da glasaju, odnosno ne glasaju za određene izborne liste.

Novčanom kaznom od 10.000 do 40.000 dinara kaznit će se za prekršaj fizičko lice koje 48 sati prije dana glasanja i na dan glasanja do zatvaranja biračkih mesta u medijima i na javnim skupovima objavi procjenu rezultata izbora, javno predstavlja kandidate na izborima i njihove izborne programe i poziva birače da glasaju, odnosno ne glasaju za određene izborne liste.

Nedostavljanje poziva za glasanje

Član 171.

Novčanom kaznom od 20.000 do 50.000 dinara kaznit će se za prekršaj rukovodilac organa koji je nadležan da obavijesti birača o vremenu i mjestu glasanja ako biraču ne dostavi blagovremeno poziv za glasanje.

Isticanje izbornog propagandnog materijala na biračkom mjestu

Član 172.

Novčanom kaznom od 100.000 do 400.000 dinara kaznit će se za prekršaj politička stranka, koalicija ili drugo pravno lice koje na biračkom mjestu ili neposredno ispred biračkog mesta ističe simbole političke stranke, podnositelja proglašene izborne liste, kao i drugi izborni propagandni materijal.

Novčanom kaznom od 10.000 do 25.000 dinara kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u političkoj organizaciji ili drugom pravnom licu koje na biračkom mjestu ili neposredno ispred biračkog mesta ističe simbole političke stranke i podnositelja proglašene izborne liste, kao i drugi izborni propagandni materijal.

Novčanom kaznom od 10.000 do 25.000 dinara kaznit će se za prekršaj fizičko lice koje na biračkom mjestu ili neposredno ispred biračkog mesta ističe simbole političke stranke i podnositelja proglašene izborne liste, kao i drugi izborni propagandni materijal.

Sprječavanje učestvovanja u radu i praćenja rada organa za sproveđenje izbora

Član 173.

Novčanom kaznom od 25.000 do 50.000 dinara kaznit će se za prekršaj član organa za sproveđenje izbora koji spriječi drugog člana da prati i učestvuje u radu organa za sproveđenje izbora, odnosno koji spriječi predstavnika posmatrača da prati rad organa za sproveđenje izbora.

Narušavanje reda na biračkom mjestu

Član 174.

Novčanom kaznom od 10.000 do 30.000 dinara kaznit će se za prekršaj lice koji naruši red na biračkom mjestu.

Povreda prava podnositelja proglašenih izbornih lista i kandidata na predstavljanje

Član 175.

Novčanom kaznom od 50.000 do 600.000 dinara kaznit će se za prekršaj javni medijski servis ako u svom programu ne osigura svim podnositeljima proglašenih izbornih lista i kandidatima sa proglašenih izbornih lista da predstave svoje izborne programe besplatno i bez diskriminacije.

Novčanom kaznom od 10.000 do 30.000 dinara kaznit će se odgovorno lice u javnom medijskom servisu koji u svom programu ne osigura svim podnositeljima

proglašenih izbornih lista i kandidatima sa proglašenih izbornih lista da predstave svoje izborne programe besplatno i bez diskriminacije.

XIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje jedinstvenih standarda za izborni materijal

Član 176.

Republička izborna komisija propisat će jedinstvene standarde za izborni materijal u roku od deset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za obrazovanje Republičke izborne komisije

Član 177.

Narodna skupština obrazuje Republičku izbornu komisiju u skladu sa ovim zakonom u roku od sedam dana od njegovog stupanja na snagu.

Rok za obrazovanje Nadzornog odbora

Član 178.

Narodna skupština obrazuje Nadzorni odbor u skladu sa ovim zakonom u roku od sedam dana od njegovog stupanja na snagu.

Privremeno uvećanje broja članova u stalnom sastavu organa za sprovođenje izbora

Član 179.

Prve izbore za narodne poslanike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona sprovodi Republička izborna komisija u čiji stalni sastav, osim predsjednika, 16 članova i njihovih zamjenika koji se imenuju na prijedlog poslaničkih grupa, ulazi još šest članova i njihovih zamjenika koje imenuje Narodna skupština na prijedlog predsjednika Narodne skupštine u roku od sedam dana od stupanja na snagu ovog zakona, a mandat im traje dok ukupan izvještaj o rezultatima izbora ne postane konačan.

U sprovođenju prvih izbora za narodne poslanike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona učestvuju lokalne izborne komisije u čiji stalni sastav, osim članova i zamjenika članova koji se imenuju u skladu sa zakonom kojim se uređuju lokalni izbori ulazi još po jedan član i zamjenik člana koje imenuje Republička izborna komisija na prijedlog predsjednika Narodne skupštine, a mandat im traje dok zbirni izvještaj o rezultatima glasanja ne postane konačan.

U sprovođenju prvih izbora za narodne poslanike koji budu raspisani nakon stupanja na snagu ovog zakona učestvuju birački odbori u čiji stalni sastav, osim članova i zamjenika članova koji se imenuju po opštim pravilima ovog zakona, ulazi još po jedan član i zamjenik člana koje imenuje Republička izborna komisija na prijedlog predsjednika Narodne skupštine.

Propisi koji prestaju važiti

Član 180.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju važiti Zakon o izboru narodnih poslanika („Službeni glasnik RS”, br. 35/00, 57/03 – US, 72/03 – dr. zakon, 18/04, 85/05 – dr. zakon, 101/05 – dr. zakon, 104/09 – dr. zakon, 28/11 – US, 36/11, 12/20 i 68/20) i Uputstvo o obliku i dimenzijama glasačke kutije („Službeni glasnik RS”, broj 42/00).

Stupanje na snagu

Član 181.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.